

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER

ORGAAN VOOR DE MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART

UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

12^E JAARGANG

WOENSDAG 26 JANUARI 1927

No. 578

INHOUD.

	Blz.
DE CONFERENTIE DER EXPERTS IN ZAKE WISSEL EN CHEQUE TE GENEVE door <i>W. Westerman</i>	76
De Buitenlandsche Handelsvoorlichtingsdienst van Zwitserland door <i>Dr. J. A. Wever</i>	77
De verlaging van het Duitsche disconto door <i>S. Posthuma</i>	80
De Tabakshandel in 1926 door <i>F. M. v. E.</i>	82
Nederland's Handelsbetrekkingen met Zuid-Afrika door <i>L. Beerstecher</i> met naschrift door <i>C. Vermey</i>	84
AANTEKENINGEN:	
Provinciale- en Gemeenteleeningen	84
Indexcijfers van groot- en kleinhandelsprijzen in Nederl.-Indië	86
OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN	87
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	88—94
Geldkoersen. Bankstaten. Goederenhandel.	
Wisselkoersen. Effectenbeurzen. Verkeerswezen.	

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.

Algemeen Secretaris: *Mr. Q. J. Terpstra.*

ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES:

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. E. Moresco; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schilthuis; Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: *Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.*

Secretariaat: *Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.*

Telefoon Nr. 3000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—, Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonné's, leden en donateurs kosteloos, voor zover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Aangeteekende stukken: *Bijkantoor Ruigeplaatweg.*

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: *Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en girorekening No. 6729.*

25 JANUARI 1927.

In den toestand van de geldmarkt kwam geen verandering. Geld bleef nog zeer ruim aangeboden, maar de daling in den rentevoet was vrijwel tot staan gekomen en aan het einde der week was de stemming zelfs eerder iets vaster. De prolongatienoteering schommelde tusschen 2¼ en 2¾ pCt.; particulier disconto noteerde 2¾ à 2¹³/₁₆ pCt.

* * *

De weekstaat van De Nederlandsche Bank geeft weinig veranderingen van beteekenis te zien. De post binnenlandsche wissels blijkt opnieuw met enkele millioenen te zijn afgenomen en bedraagt thans f 71,1

millioenen. De beleeningen stegen met f 1,8 millioenen.

De goudvoorraad bleef vrijwel op dezelfde hoogte. De voorraad zilveren munt steeg met een kleine f 300.000. De post papier op het buitenland en de diverse rekeningen onder het actief daalden resp. met f 2,4 millioenen en f 400.000.

De biljettencirculatie verminderde van f 811,8 millioen tot f 793,9 millioen. Het tegoed van het Rijk steeg met f 7,7 millioen. De rekening-courantsaldi van anderen vermeerderden met f 3,8 millioen. Het beschikbaar metaalsaldo klom met f 1,3 millioen. Het dekkingspercentage bedraagt ruim 52.

* * *

De wisselmarkt was deze week weder zeer stil. De omzettingen krompen weder tamelijk sterk in en de koersen bleven voor de meeste wissels vrijwel onveranderd. In ponden, dollars, belga's en zelfs Fransche franks en lires kwamen geen schommelingen van beteekenis. Marken openden zeer flauw, zoodat de koers Maandag direct van 59,37 tot 59,28 inzakte, maar daarna kwam er bijna geen verandering meer. Daarentegen opende Madrid zeer vast, zoodat 40,65 werd betaald. Den volgenden dag zakte de koers echter weder plotseling in tot 40,10 om later opnieuw sterk te stijgen, zoodat gisteren 40,95 betaald werd. Oslo flauwer, moest het geheele avance der vorige week weder prijsgeven.

LONDEN, 24 JANUARI 1927.

Geld was verleden week betrekkelijk gemakkelijk, hoewel de tendens beslist vaster is. De weekstaat van de Bank van Engeland wijst op een zeer krachtige positie.

De discontomarkt was eenigszins teleurgesteld over het uitblijven van de verlaging in de Bankrate, ofschoon men deze handelwijze billijkt, nu plotseling een andere koper van baar goud op de markt is verschenen, nl. Rusland. Ofschoon men aanneemt, dat het bedrag, dat door Rusland onttrokken zal worden, wel niet zeer groot zal zijn, acht men het toch beter eerst af te wachten totdat deze onttrekkingen overzien kunnen worden.

Heden waren geld en disconto (4¹/₁₆—4¹/₈) beide vast.

DE CONFERENTIE DER EXPERTS IN ZAKE WISSEL EN CHÈQUE TE GENÈVE.

Het was mijn voornemen een afzonderlijk artikel te schrijven over eene kwestie, welke door de Duitse gedelegeerden in het Subcomité der Internationale Kamer van Koophandel ter sprake is gebracht en die betrekking heeft op het regresrecht, zooals dat in de Vereenigde Staten wordt toegepast op chèques, die later blijken eene valsche handteekening te dragen.

Ter gelegenheid van de op 14, 15 en 16 December te Genève gehouden bijeenkomst van de door de Economische Afdeeling van den Volkenbond benoemde experts werd echter deze zelfde kwestie ter sprake gebracht en derhalve meen ik, dat het eenvoudiger is U een kort overzicht te geven van het te Genève verhandelde, hetgeen misschien op zichzelf reeds belangrijker is, tevens melding makende van bovenbedoelde kwestie.

De benoeming der experts en het door hen aan de Economische afdeeling van den Volkenbond uitgebrachte rapport, zullen vermoedelijk deze laatste ertoe brengen de bijeenroeping eener nieuwe conferentie, als vervolg op die, welke in 1912 te 's-Gravenhage werd gehouden, voor te bereiden, aangezien het bedoelde rapport de wenschelijkheid om daartoe te geraken met zooveel woorden uitspreekt. Daarmede zou dan de houding van den Volkenbond ten opzichte van deze kwestie zijn bepaald.

Reeds in 1920 werd de aandacht van den Volkenbond op dit punt gevestigd door de financiële conferentie, in dat jaar te Brussel gehouden. Als gevolg daarvan zond de Economische afdeeling van dit instituut eene questionnaire uit aan de Regeeringen, die de Conventie van 1912 hadden geteekend en aan nog eenige andere. Het bleek, dat verreweg de meeste regeeringen gaarne aan een nieuwe conferentie zouden deelnemen.

Daarop werd aan de heeren Prof. Mr. D. Josephus Jitta, Sir Mackenzie D. Chalmers, Prof. Franz Klein en Prof. Lyon Caen opgedragen een rapport samen te stellen. Niettegenstaande, of misschien ook wel op grond van dit buitengewoon interessante en lezenswaardige rapport, achtte de Volkenbond het oogenblik voor een nieuwe conferentie nog niet gekomen.

Intusschen had de Internationale Kamer van Koophandel eveneens de Unificatie van wissel- en cheque-recht ter hand genomen en achtereenvolgens te Londen in 1921, te Rome in 1923 en te Brussel in 1925 resoluties aangenomen, waarin op eene voortzetting van het werk der Haagsche conferenties werd aangedrongen.

Dit bracht de Economische afdeeling van den Volkenbond er toe, het vraagstuk voor te leggen aan twee harer leden, de heeren Barboza Carneiro en Campion, met verzoek daarover een rapport uit te brengen.

Deze heeren, den toestand van het oogenblik recapituleerende, spraken zich uit ten gunste van een wederopneming van het werk der beide voorafgegane conferenties en gaven in overweging zich van te voren te verzekeren van de hulp van een speciaal comité, dat zou moeten bestaan uit tien of twaalf experts en den weg zou moeten wijzen langs welchen het werk zou moeten geschieden.

De Economische afdeeling van den Volkenbond vereenigde zich in hoofdzaak met dit advies, doch legde de aan het Comité van experts te geven opdracht in een eenigszins anderen vorm vast. Bij de uitnoodiging om deel uit te maken van het comité van experts stelde zij bepaalde vragen, die aan den eenen kant dit comité een grootere speelruimte gaven, aan den anderen kant echter tevens zijn taak beperkten. De vragen luiden aldus:

1. Welke zijn de voornaamste moeilijkheden van practischen aard in den internationalen handel, voortvloeiende uit het verschil in recht en in gebruiken van de voornaamste handeldrijvende landen, die de

conventie van den Haag 1912 hebben geteekend (of wier juridisch systeem op dezelfde algemeene beginselen berust) inzake: a. wissels
b. cheques.

2. Welke van deze verschillen zouden langs den weg van een internationale overeenkomst op te lossen zijn en van welchen aard zou de oplossing moeten zijn, die het meest aanbeveling verdient in die gevallen.

3. In hoeverre is het mogelijk en wenschelijk het aldus geamendeerde continentale systeem en het angelsaksische systeem te wijzigen, ten einde de afwijkingen tusschen deze systemen tot een minimum te beperken, zonder de grondprincipes aan te roeren.

Toen de experts op 14 December te Genève bijeenkwamen, vestigde de heer Stoppani, een der secretarissen van de Economische afdeeling, nog eens in het bijzonder de aandacht op den vorm der vragen, meer eigenlijk op de nauwe begrenzing daarvan, doch al spoedig bleek, dat een dergelijke behandeling niet wel mogelijk was.

De experts stelden zich dan ook op het standpunt, dat de toestand, zooals hij nu is, één groote chaos opleverde en dat het practisch geen waarde had, bepaalde gevallen, waarbij moeilijkheden zich deden gevoelen, op te noemen. De bespreking ontwikkelde zich dan ook in die richting, dat men onder de talrijke moeilijkheden er eenige der meest op den voorgrond tredende uitzocht, deze besprak en ze in het rapport als zoovele bewijzen aanvoerde voor de wenschelijkheid eener voortzetting van het werk, in den Haag aangevangen en bijna voleindigd.

Door de Economische afdeeling van den Volkenbond waren als experts uitgenoodigd de heeren Ministerialrat Dr. Hans von Flotow (van de firma Hardy & Co. te Berlijn), Louis Dreyfus, Bankier te Parijs, Alwyn Parker G. B., C. M. G., Director van Lloyds Bank te Londen, Albert Breton, vervanger door Ralph Dawson, Vice-President van de Guaranty Trust Company te New York, Auguste Weiller, advocaat te Milaan en gedelegeerde van de „Confédération générale bancaire faciste”, Yano, Director van de succursale der Yokohama Specie Bank te Londen, Ernst Meyer, Voorzitter van de Handelskamer te Kopenhagen, Dr. Max Vischer, eerste secretaris van de Zwitsersche Bankiersvereeniging, Felix Goller, directeur der Zemska Banka te Praag, Vercheval, algemeen secretaris van de Banque de Commerce te Antwerpen en ondergeteekende, die na de installatie van het Comité tot Voorzitter, resp. leider der beraadslagingen werd verkozen.

Die beraadslagingen verliepen op de aangenaamste wijze, maar dit nam niet weg, dat het zeer moeilijk was, bij zoovele verschillende nationaliteiten en zooveel verschillende zienswijzen, daarin een zekere orde te houden, en vooral, afdwalingen te voorkomen.

Van den beginne af stond wederom vast, dat er geen kans was tot overeenstemming met de angelsaksische opvattingen te komen. De heer Alwyn Parker verklaarde bij den aanvang ruitelijk, dat men in Groot-Brittannië niet verder wilde gaan dan toegeven op de zes punten, die door Sir Mackenzie D. Chalmers (zooals men weet de maker van de Bills of Exchange Act 1882) in zijn rapport van 1923 waren genoemd en die onder den invloed van het Clearing-house wel hun weg naar de wet zouden vinden, alhoewel er nog verschillende meeningen in andere richting in de Engelsche bankwereld bestonden. Het voornaamste van deze zes punten is de afschaffing der respitdagen.

Niettegenstaande de meerderheid der experts dus wist, dat ook een nieuwe conferentie niet meer zou kunnen bereiken, dan een zoo compleet mogelijke unificatie van de continentale systemen, luisterde men met aandacht naar de opmerkingen der vertegenwoordigers van het andere stelsel en namen deze laatsten ook met opgewektheid deel aan de discussiën over

punten, waarvan allen van te voren weten konden, dat men niet tot overeenstemming zou geraken.

In drie dagen vergaderens, des morgens, des middags en soms des avonds, werd een rapport ontworpen en vastgesteld, dat, aanvangende met eene hecht gefundeerde beschouwing over de wenschelijkheid van het zoo spoedig mogelijk bereiken eener grootere uniformiteit, de overtuiging uitsprak, dat deze met voldoening zou worden begroet door allen, die dagelijks met wissels en chèques te maken hebben.

Het rapport wijst er op, dat, wanneer de vele bezwaren en moeilijkheden, voortvloeiende uit de verschillende wetgevingen op dit gebied, de zakenwereld niet meer last hebben bezorgd dan het geval was, dit toe te schrijven is geweest aan het vernuft en de handigheid, waarmee zij, dikwijls ten koste van tijd en offering, oplossingen en uitwegen heeft weten te vinden.

Op den aanhef volgt een opsomming van verschillende moeilijkheden, die zich regelmatig voordoen, eene bloemlezing als het ware, ter staving van de uiteindelijke meening der experts, dat een zoo spoedig mogelijke voortzetting van het werk van den Haag gebiedend noodzakelijk is.

Zoolang het rapport nog niet in zijn geheel bekend is gemaakt en door de Economische afdeling van den Volkenbond is behandeld, meen ik daaruit nog niet te mogen citeeren. Het zij dus voldoende te vermelden, dat de opgenoemde moeilijkheden verdeeld zijn onder zes hoofden „Conflits de loi”, „Causes de nullité” (waaronder de zegelkwestie behoort), „Cas de force majeure”, „Jours de grâce”, „Jours ouvrables et fériés” en ten slotte „Considérations particulières au chèque”.

Ten opzichte van de chèque zegt het rapport, dat eene unificatie voor de chèque van groot gewicht is, omdat daaruit een vermeerderd gebruik van de chèque zal voortkomen, hetgeen voor de geheele wereld van het grootste belang is, en dat men daarnaar strevende als uitgangspunt voor de behandeling moet nemen, dat de chèque te beschouwen is als een zichtwissel, getrokken op een bankier en op zicht betaalbaar.

De laatste vraag, die over de mogelijkheid eener overeenstemming tusschen de beide groote systemen, beantwoorden de experts in dien zin, dat zij, de moeilijkheden om tot een algeheele overeenstemming te komen niet onderschattende, meenen, dat men aan moet sturen op een toenadering tusschen de continentale wetgevingen. Indien in dit opzicht eene unificatie is bereikt, zal het wellicht mogelijk zijn verder te gaan.

Het rapport is vergezeld van eene nota van de heeren Alwyn Parker en R. Dawson, die de reserves van deze beide heeren vermelden en nader toelichten.

Hoe ver de angelsaksische opvattingen — en eigenlijk nog meer de Amerikaansche dan de Engelsche — van de in andere landen geldende wetten afstaan, bleek op het einde van den laatsten dag, toen de Belgische expert, die een zeer belangrijk aandeel aan de besprekingen had genomen, het punt ter sprake bracht, waarmede ook de Internationale Kamer zich reeds had beziggehouden en waarop ik aan het begin van dit artikel doelde.

Het geval is aldus: Een bank in Europa neemt de inkasseering op zich van een chèque op een New Yorksche bank. De chèque wordt door bemiddeling eener Amerikaansche bank ter betaling aangeboden en de betrokkene betaalt. De bank in Europa crediteert de rekening van haren cliënt met de tegenwaarde van de chèque, of rekent met dezen cliënt af.

Later wordt ontdekt, dat de chèque gestolen was en de handteekening van een vroegeren houder vervalscht, en nu debiteert de betrokkene, die betaald heeft, den Amerikaanschen Correspondent van de bank in Europa en deze correspondent debiteert op zijn beurt de bank

in Europa, welke hem de chèque ter incasseering heeft gezonden.

De Amerikaansche opvatting grondt zich op de „Negotiable Instruments Law” van 1897, welke zeer uitdrukkelijk bepaalt, in Par. 115, dat

„Every person negotiating an instrument by delivery or by a qualified endorsement, warrants

1. That the instrument is genuine and in all respects what it purports to be.

2. That he has a good title to it etc.”

en Par. 116

„Every indorser who indorses *without qualification*, warrants to all subsequent holders in due course.”

Nu bestaan er weliswaar uitspraken van gerechts-hoven in den Staat New York, die dit principe niet van toepassing verklaren, wanneer de betaling door den betrokkene is geschied aan iemand, die *niet* de eigenaar van de chèque is, maar slechts handelt als inkasseerder of in opdracht. In zoodanig geval kan een eisch tot terugboeking niet worden gesteld, wanneer zoo iemand reeds met zijn opdrachtgever heeft afgerekend.

Het New-Yorksche Clearing-House heeft deze uitspraak echter zoo goed als te niet gedaan, door te bepalen, dat chèques, wissels etc. door leden niet ge-cleard kunnen worden, wanneer het endossement eene restrictie bevat zooals „ter incasseering”, „voor rekening van” etc., tenzij alle endossementen gegarandeerd worden door het lid van het Clearing-House, dat zulke instrumenten inzendt.

In Oostenrijk en Duitschland en klaarblijkelijk ook in België hebben zich nu dergelijke gevallen voorgedaan en het „Zentralverband des Deutschen Grosshandels” is met het „Zentralverband des Deutschen Bank- und Bankiersgewerbes” daarover in 1925 in correspondentie getreden. De mogelijkheid eener oplossing werd door laatstgenoemd „Verband” gezocht in een soort verklaring, die men zou kunnen eischen, telkens van zijn vóórman, doch de zakenwereld oppert het bezwaar, dat zij deze niet kan vragen en dat dit groote moeilijkheden zou opleveren.

Zooals de zaak nu ligt, bestaat er groote onzekerheid en wanneer de V.S. deze zaak niet regelen, is het, zooals de Belgische expert te Genève opmerkte, niet buitengesloten, dat men in andere landen chèques, getrokken op Amerika, niet meer zal willen koopen of inkasseeren.

Het is bovendien nog zeer de vraag of de Amerikaansche opvatting eigenlijk wel door de wet gedekt wordt, want in Par. 116 wordt de uitdrukking „holder in due course” gebruikt en het is nog niet uitgemakt of die benaming ook toepasselijk is op den betrokkene, *nadat* hij heeft betaald.

En zoo zal er over deze kwestie nog heel wat gesproken en geschreven kunnen worden, want zij is met het hierboven opgemerkte nog lang niet uitgeput.

12 Januari 1927.

W. WESTERMAN.

DE BUITENLANDSCHE HANDELSVOORLICHTINGSDIENST VAN ZWITSERLAND.

Het is bekend dat de inrichting en de organisatie van den buitenlandschen handelsvoorlichtingsdienst in de verschillende landen een onderwerp van ernstige besprekingen gaat uitmaken. Ook onze regering heeft daartoe voor kort een speciale commissie ingesteld (10 December 1926), welke 11 Januari jl. hare werkzaamheden heeft aangevangen.

Zeer terecht maakt Dr. G. E. Huffnagel op bl. 68 van zijn proefschrift „Economische voorlichting over het Buitenland” de opmerking, dat geen der door hem behandelde landen door ons land zonder meer kan worden nagevolgd. Immers, ieder land heeft zijn bepaalde eigenaardigheden. Wel valt er op dit gebied, gelijk genoemde schrijver opmerkt, van andere landen leeringen te trekken.

Voor een vergelijking met de Zwitsersche organisatie geldt niet het bezwaar, dat we te doen hebben

met een grooteren staat dan ons land. De organisatie van een grooteren staat, toch kan veelal niet alleen over meer geldmiddelen beschikken, maar de organisatie voor een groote éénheid stelt bovendien gedeeltelijk andere eischen dan die voor een kleine. Om deze redenen kan dan ook het streven door een kleinen staat om de organisatie van een grooten na te volgen onpractisch zijn.

Allereerst moeten we spreken over de indeeling der betrokken takken van regeeringsdienst.

Deze materie is behandeld bij de „loi sur l'organisation de l'administration fédérale" van 26 Maart 1914. Ten aanzien van de economische aangelegenheden heeft men bij deze wet als uitgangspunt genomen een scheiding te maken inzake de behartiging van de belangen in het binnenland en in het buitenland. De eerste werden toevertrouwd aan het departement fédéral de l'Economie publique, de laatste aan het departement Politique. Dientengevolge werd het bestaande departement van Handel, Nijverheid en Landbouw opgeheven. De afdelingen Landbouw en Nijverheid werden ondergebracht bij het departement de l'Economie publique, terwijl aan het departement Politique naast de afdeling Buitenlandsche Zaken een afdeling Handel werd opgericht.

Het is voor geen tegenspraak vatbaar, dat de handels- en politieke belangen van een staat in zijn verhouding tot het buitenland ten nauwste in elkaar grijpen. Het is eveneens een feit, dat de ambtenaren die in het buitenland werkzaam zijn, en onder de afdeling Buitenlandsche Zaken ressorteeren, veel werk verrichten in het belang van den nationalen handel. Deze ambtenaren zijn niet alleen belast met de studie van den economischen toestand van hun ressort en van de maatregelen, die genomen kunnen worden op den moederlandschen handel met hun ressort te bevorderen, maar de bestudeering van deze onderwerpen moet ook als een van hun voornaamste functies worden beschouwd.

Uitgaande van deze overwegingen is een afdeling Handel onder hetzelfde hoofd als de afdeling Buitenlandsche Zaken te motiveeren. Het is echter een andere vraag of het wel doelmatig of liever of het wel mogelijk is een scheiding te maken tusschen den buitenlandschen handel en de met dezen in verband staande takken van nijverheid en landbouw.

Door een toevallige, buiten deze overwegingen staande gebeurtenis is in de indeeling, die in begin 1914 was opgezet, verandering gebracht. Met het oog op den door den oorlog geschapen ernstigen politieken toestand, nam de Conseil fédéral op 26 Juni 1917 het besluit om de leiding van het departement Politique op te dragen aan den president van de Zwitsersche Confédératie. Daarmede wilde men nl. zoo sterk mogelijk illustreeren, dat de Zwitsersche, buitenlandsche politiek niet is een toevallig van één persoon, met name van het hoofd van de afdeling Buitenlandsche Zaken, afhankelijke politiek, maar dat deze de wil is van de geheele regeering.

Intusschen had die maatregel tevens tot gevolg, dat in principe het departement Politique ieder jaar onder een ander hoofd zou komen te ressorteeren, omdat de presidentsverkiezing jaarlijks plaats vindt. Om echter in de buitenlandsche handelsaangelegenheden een zekere continuïteit te handhaven, werd terzelfder tijd *de afdeling Handel losgemaakt van het departement Politique* en toegevoegd aan het departement de l'Economie publique.

Op 16 December 1918 werd de bepaling, dat de president ipso jure hoofd zou zijn van het departement Politique opgeheven, doch de in 1917 gemaakte departementale indeeling bleef gehandhaafd. Ook toen later besloten werd alle maatregelen, die met het oog op den oorlogstoestand genomen waren, op te heffen, bleef de afdeling Handel bij speciaal besluit onder het departement de l'Economie publique ressorteeren, wat in de toelichting op het betreffende voorstel van

4 December 1922 als volgt gemotiveerd werd: „Une collaboration intense et étroite entre les divers services du département de l'Economie publique s'est tout naturellement développée par suite du rattachement de la division du Commerce à ce département. Une série de mesures prises par les autorités, eurent une répercussion sur les milieux professionnels et économiques les plus divers et réagirent tant sur la situation intérieure du pays que sur ses relations extérieures. Les problèmes les plus importants soulevés par la période d'après-guerre sont la protection de la production nationale, la stimulation de l'exportation par le développement des relations commerciales internationales, surtout par la conclusion de traités de commerce, et la lutte contre les causes et les suites du chômage. Certaines mesures qui se rapportent au commerce extérieur, notamment les restrictions d'importation d'une part, et d'autre part, les subsides accordés à certaines catégories de production sont en rapport étroit avec le chômage; c'est l'intensité de ce dernier qui constitue même leur véritable justification.

Le département de l'Economie publique s'occupe, en outre, depuis quelque temps, d'un remaniement complet du tarif douanier; il a d'autre part, déjà entrepris, en partie par la conclusion de traités de commerce, (de onderhandelingen voor het afsluiten van een handelstractaat geschieden door den chef van de afdeling Handel, bijgestaan door een vertegenwoordiger van de industrie en door een vertegenwoordiger van den landbouw) de donner une nouvelle orientation à nos relations commerciales. Etant donnée la situation actuelle, une séparation des services économiques ne serait pas opportune et une direction unique est nécessaire pour en assurer le bon fonctionnement. Le maintien des attributions que le département de l'Economie publique possède déjà, se justifie donc par des raisons objectives et absolument indépendantes de toute considération de personne."

Weliswaar spreekt het besluit van 1922 over een *voorloopige* bestendiging van de toen bestaande indeeling, maar tot op heden duurt deze toestand nog steeds voort.

Een 2e punt betreft het contact tusschen de afdeling Handel van het departement de l'Economie publique en de in het buitenland werkzaam zijnde ambtenaren. Dit punt is het laatst geregeld bij consulaire reglement van 26 October 1923.

De consulaire dienst is geplaatst onder leiding van de Conseil fédéral (de gezamenlijke hoofden van de verschillende departementen). De effectieve leiding berust bij de afdeling Buitenlandsche Zaken van het departement Politique. Intusschen hebben de verschillende departementen de bevoegdheid *rechtstreeks* met de consulaire ambtenaren te correspondeeren, evenwel onder toezending van afschriften aan het departement Politique en aan de betreffende legatie (art. 2 Cons. regl.). Verder moeten wij speciaal de aandacht vragen voor art. 78⁴ van het consulaire reglement 1923, daar dit uitdrukkelijk bepaalt, dat de consuls hun rapporten en berichten over handels- en economische aangelegenheden *rechtstreeks* bij de afdeling Handel van het departement de l'Economie publique moeten inzenden. Bovendien bepaalt art. 78³ dat deze afdeling instructies mag geven voor de aan haar in te zenden gegevens. Deze instructies mogen echter niet de interne organisatie van het consulaat aantasten (art. 31³).

De ingezonden gegevens worden, indien de afdeling Handel hun publicatie van betekenissen acht, opgenomen in het „Feuille officielle suisse du commerce". Dit blad bevat naast de zoeven bedoelde gegevens mededeelingen over de verschillende faillissementen, aanvragen van handels- en fabrieksmerken, inschrijvingen in het handelsregister enz. Het geeft ook gelegenheid om te voldoen aan door de wet opgelegde publicatieplichten (o.a. publicatie van balansen, oproepen tot

algemeene vergaderingen). Het is dus een blad dat in meerdere opzichten voor den handel van beteekenis is (aantal betalende abonneenten ca. 7200). Het verschijnt bovendien dagelijks, wat juist voor de handelsvoorlichting van groote beteekenis is. Sedert 1924 verschijnen de op deze categorie betrekking hebbende publicaties in een aparte bijlage. Men onderscheidt hierbij „Rapports économiques” en „Communications et documents”. Onder deze laatste worden wetten, besluiten e.d. opgenomen.

Om gegevens van feitelijken aard te verkrijgen (handelsadressen, invoerrechten, enz.) is de handel intusschen aangewezen òf op de consulaire ambtenaren en de Zwitsersche Kamers van Koophandel in het buitenland, òf op de twee daartoe in Zwitserland opgerichte bureaux.

Van deze laatste is het „Bureau de renseignements pour l'achat et la vente de marchandises” te Zürich het oudste. In 1908 stichtten de 3 centrale organisaties (Union suisse du commerce et de l'industrie, Union suisse des arts et métiers, Union suisse des paysans) een „Office central suisse pour les expositions” te Zürich, met het doel het tentoonstellingswezen in het algemeen te bestudeeren, alsmede Zwitsersche deelname aan internationale tentoonstellingen voor te bereiden en te organiseeren. Deze instelling ontving een regeeringssubsidie van Frs. 20.000, waartegenover echter de bepaling kwam te staan, dat de statuten onderworpen moesten worden aan de goedkeuring van de Conseil fédéral, en dat deze het recht zou hebben drie leden voor de Commissie van toezicht aan te wijzen, terwijl bovendien de chef van de afdeling Handel ex officio van deze Commissie lid zou zijn. (De 3 centrale Organisaties hebben ieder 2 vertegenwoordigers in den Raad van Toezicht).

Door den oorlog werden de werkzaamheden van het Office zoo goed als geschorst. Zich aanpassend aan de gewijzigde omstandigheden besloot men toen in Februari 1915 een nieuwen dienst aan het Bureau toe te voegen, welke tot taak zou hebben enerzijds den handel in te lichten over de aanschaffing van in Zwitserland niet-verkrijgbare goederen, anderzijds gegevens te verstrekken voor den afzet van Zwitsersche fabrikaten. Aldus is het „Bureau de renseignements pour l'achat et la vente des marchandises” ontstaan. In verband met deze afdeling is de regeeringssubsidie aan de instelling te Zürich sedert 1917 herhaaldelijk verhoogd. (In 1923 werd deze op een bedrag van Frs. 115.000 gebracht). Van de werkzaamheden moet speciaal het handels-exportadresboek genoemd worden. Verder verdient de deelname aan binnen- en buitenlandsche jaarbeurzen vermelding. Ook heeft men collectieve vertegenwoordigingen in het buitenland georganiseerd, echter zonder noemenswaardig succes.

In 1919 werd door Fransch-Zwitserland het Bureau industrieel suisse te Lausanne opgericht. De gedachte dat de oorlog op economisch gebied zou worden voortgezet, is aan dit particulier initiatief niet vreemd geweest.

Deze instelling heeft van den beginne af speciale aandacht geschonken aan de economische propaganda in het buitenland. Daartoe publiceert het een maandschrift, dat momenteel alleen geredigeerd wordt in het Engelsch en in het Fransch. Dit tijdschrift (Bulletin officiel du Bureau industrieel suisse met als onder-titel „Swiss industry and trade”) heeft een oplaag van ruim 7500 exemplaren en wordt gratis gezonden aan door den handel, de consuls en de Zwitsersche Kamers van Koophandel in den vreemde opgegeven adressen.

Voor het binnenland publiceert dit Bureau een afzonderlijk tijdschrift (Informations économiques). Deze uitgave bevat o.a. rapporten van de correspondenten, die voor het Bureau in het buitenland werkzaam zijn, en gegevens over afzetmogelijkheden, die deze correspondenten, de consuls en de in het buiten-

land gevestigde Kamers van Koophandel aan het Bureau inzenden. Verder verstrekt dit Bureau dezelfde categorieën inlichtingen als de instelling te Zürich. Ook ontvangt het een regeeringssubsidie ter grootte van Frs. 25.000, zonder echter in dezelfde verhouding tot de regeering te staan als Zürich.

Het spreekt vanzelf, dat er stemmen zijn opgegaan om een nauwere samenwerking van de op eenzelfde gebied werkzaam zijnde instellingen, opdat hierdoor èn dubbel werk worde vermeden, èn tevens met dezelfde geldmiddelen een grootere krachtontplooiing worde mogelijk gemaakt. Vooral de „Conférences pour l'expansion économique et la propagande suisse à l'étranger”, welke te Lausanne in 1923 en in 1924 georganiseerd zijn, hebben de noodzakelijkheid hiervan bepleit. Als eerste tastbaar resultaat kan thans gewezen worden op het feit, dat de Bureaux te Zürich en te Lausanne besloten hebben te fuseoneeren tot één „Office suisse d'expansion commerciale”.

Dit Office suisse d'expansion commerciale zal gevestigd zijn te Zürich, met afdelingen te Zürich en te Lausanne. Het kantoor te Zürich zal zich bezig houden met het tentoonstellingswezen, het geven van inlichtingen over den aan- en verkoop van goederen in het binnen- en in het buitenland, den strijd tegen de oneerlijke concurrentie, het behulpzaam zijn bij het zoeken naar geschikte vertegenwoordigers, terwijl het ook de publicatie van het handels-exportadresboek zal voortzetten. De afdeling te Lausanne zal tot taak hebben propaganda te maken voor den afzet van Zwitsersche producten, zoowel in het binnen- als in het buitenland; het zal vreemde afzetgebieden bestudeeren en de resultaten daarvan publiceren.

De Raad van Toezicht zal gevormd worden door een college van 15—18 personen, waarvan er 3 door de Union suisse du commerce et de l'industrie, 2 door de Union suisse des paysans en 2 door de Union suisse des arts et métiers benoemd zullen worden. Verder zal de Zwitsersche regeering het recht hebben 4 leden voor dezen Raad aan te wijzen (waaronder het hoofd van de afdeling Handel, terwijl de andere 3 bij voorkeur personen uit handels- en verkeerskringen zullen zijn). De overige plaatsen worden door de Algemeene vergadering aangevuld.

De leden worden onderscheiden in individueele en in groepsleden. Hun bijdragen worden voor het eerste jaar geschat op Frs. 25.000. Bovendien ligt het in de bedoeling van de Zwitsersche regeering om aan het nieuwe Bureau een jaarlijksche subsidie te verleenen van Frs. 150.000, en verder eenmaal een subsidie te geven van Frs. 50.000 ter dekking van de bestaande nadeelige saldi van de Bureaux te Zürich en te Lausanne.

Op te merken valt ook, dat de Conseil fédéral in haar voorstel (gedateerd 20 December 1926) om aan de nieuwe instelling een jaarlijksche subsidie toe te staan de bepaling heeft opgenomen, dat het Bureau zooveel mogelijk zal moeten samenwerken met andere Zwitsersche instellingen van openbaar nut, die eveneens tot doel hebben den nationalen handel te bevorderen. De toelichting noemt als zoodanige instellingen met name de jaarbeurzen te Basel en te Lausanne en zegt, dat het daartoe wenschelijk geacht wordt deze instellingen in den Raad van Toezicht te doen vertegenwoordigen. Hiertoe zal de Algemeene vergadering gelegenheid hebben.

Het verwekt eenige verwondering, dat in dit verband met geen enkel woord gerept wordt over de samenwerking met de Zwitsersche Kamers van Koophandel in het buitenland. Immers niet alleen heeft het Bureau te Lausanne in bijzondere mate met de Kamer te Parijs in contact gestaan, maar bovendien mag de beteekenis van deze instellingen voor het uitbreiden van den nationalen handel met het buitenland niet onderschat worden en zal men ook in de toekomst haar steun moeilijk kunnen missen.

Vermelden we ten slotte dat de Bureaux te Lau-

sanne en te Zürich gegevens, die van speciaal belang zijn voor de machine- en horloge-industrie, ter behandeling aan de betreffende organisaties doorzenden (Chambre suisse de l'horlogerie, La Chaux-de-Fonds, en Verein schweizerischer Maschinen Industrieller, Zürich).

In het bovenstaande hebben we enkele belangrijke punten uit de organisatie van den Zwitserschen buitenlandschen handelsvoorlichtingsdienst naar voren gebracht. In bijzondere mate zal daarbij de houding van de regeering de aandacht getrokken hebben.

Wat ons land betreft, vragen we ons af, of het voor een krachtige en een doelmatig, deskundig en vlug werkende organisatie niet wenschelijk is, dat ook onze regeering het standpunt zal gaan innemen om mede te werken aan den opbouw van een dienst, waarbij aan de betrokken organisaties van belanghebbenden een zoo groot mogelijk deel van het werk wordt overgelaten, waarmede zich thans meerdere ministeries moeten occupeeren. De Zwitsersche organisatie moge daarbij in zekere mate als voorbeeld gekozen worden, temeer, daar ook de economische constellatie van Zwitserland op meerdere punten, welke juist voor dezen tak van dienst van beteekenis zijn, met die van Nederland sterke overeenkomst vertoont. Thans nader op deze punten in te gaan zou ons echter te ver voeren.

Dr. J. A. WEVER.

Gouda, Januari 1927.

DE VERLAGING VAN HET DUITSCHE DISCONTO.

De jongste verlaging van het Duitse disconto met een vol procent is in menig opzicht een belangwekkend verschijnsel. Dit geldt zoowel voor de verhouding tusschen de Rijksbank en de Duitse geldmarkt — een verhouding, die allicht de weerslag ondervindt van een verandering in het disconto — als voor den stand van de Duitse betalingsbalans en de positie van Duitsland op de internationale kapitaalmarkt.

Bepalen wij ons voorloopig tot de eerstgenoemde relatie. De invloed, die de Centrale Bank in hoofdzaak via het disconto uitoefent op de binnenlandsche geldmarkt, is thans in Duitsland door verschillende omstandigheden geringer dan vóór den oorlog. Daar staat echter tegenover, dat hierin, zij het dan ook uiterst langzaam, eenige verbetering valt waar te nemen en dat een daling van het rentepeil, waarvan de jongste discontoverlaging tot op zekere hoogte een symptoom is, dit proces eer zal verhaasten dan vertragen. Immers, wat zijn de oorzaken — althans de voornaamste — van dezen geringen invloed?

Zoolang de koers van de mark ten opzichte van den dollar op een onveranderlijke hoogte gefixeerd was, waren de banken in de voorziening van hun ultimo-behoeften niet afhankelijk van het disconto van de Rijksbank. De zekerheid, dat zij ten allen tijde buitenlandsche deviezen zouden kunnen terugkopen tegen denzelfden prijs waarvoor zij deze op een willekeurig oogenblik verkochten, maakte het mogelijk, de ultimo-behoeften te dekken, hetzij door den verkoop van voorradige deviezen, hetzij met credieten uit het buitenland. In het laatste geval bleven de onkosten beperkt tot de rente, die men voor het verlenen van *buitenlandsche* deviezen moest betalen. 23 Augustus jl. werd aan dezen toestand een einde gemaakt door den terugkeer tot een variabele dollarnoteering. Veel schijnt dit echter niet te hebben geholpen. Ondanks de kans op koersverlies bleef men er in vele gevallen de voorkeur aan geven de ultimo-behoefte door den verkoop van deviezen te dekken. Een verlaging van het disconto zal er slechts toe kunnen leiden het nut van dergelijke transacties te verminderen en ook op dit gebied een terugkeer tot normalere toestanden te verhaasten. Terwijl de ervaring van voor den oorlog leert, dat een verlaging van het disconto veelal een verzwakking van den invloed der Centrale Bank met zich meebrengt, volgt uit het bovenstaande, dat wij in dit bijzondere

geval eerder het tegenovergesteldé mogen verwachten. Een tweede oorzaak van het feit, dat de Duitse Rijksbank momenteel minder invloed op de binnenlandsche geldmarkt heeft dan vóór den oorlog, volgt uit de omstandigheid, dat verschillende publiekrechtelijke lichamen thans op eigen gelegenheid bankier spelen en in belangrijke mate gelden op korten termijn aan de markt ter beschikking stellen. Dit euvel schijnt voor een groot gedeelte te wijten aan de bepalingen van het Dawesplan, waardoor verschillende openbare staatsbedrijven van elkander zijn gescheiden en deze in de eerste plaats zijn ingesteld op het maken van winst. Dit heeft er, zeker niet in alle, maar toch wel in vele gevallen, toe geleid, dat instellingen, die geld te beheeren hadden, weigerden dit aan een centraal lichaam toe te vertrouwen en er naar streefden zooveel mogelijk zelf bankzaken te doen. In dit verband dienen in de eerste plaats genoemd het Rijkssministerie van Financiën en de Rijksspoorwegmaatschappij. Eerstgenoemde beschikt momenteel over een reserve van ongeveer 431 millioen R.M. — een post, die op 10 Augustus 1925 1025 millioen R.M. bedroeg! — en een schulddelgingsfonds van 128 millioen R.M. De Rijksspoorwegmaatschappij, die haar gelden voor een groot gedeelte laat beheeren door een eigen bankinstelling: de Deutsche Verkehrscrditbank, beschikt over een deposito van gemiddeld 350 millioen R.M. bij de zoo juist genoemde instelling, terwijl zij bovendien zelf nog een bedrag van rond 80 millioen R.M. aan particuliere discontos heeft uitstaan. Daarbij komen de bedragen van het Pruisisch Ministerie van Financiën, de diverse verzekeringsfondsen en de sociale fondsen. Nu spreekt het van zelf, dat een gedeelte en ongetwijfeld zelfs het grootste deel van deze gelden dient voor vaste beleggingen in verband met het betrokken bedrijf of de desbetreffende sociale taak. Ook een zekere kasvoorraad is onvermijdelijk. Voorzover de genoemde instellingen echter „winsten” maken of een „overschot” hebben in den volsten zin van het woord, wordt de zaak anders en rijst de vraag, wat voor nut of het heeft eenerzijds gelden aan het publiek te onttrekken, die men den menschen anderzijds weer tegen rente ter beschikking stelt. Afgezien van het problematische sociale nut van zulk een gestie, volgt er in ieder geval uit, dat de Centrale Bank voor de daarbij betrokken bedragen uit het geldverkeer wordt geëlimineerd en bij het voeren van een effectieve conjunctuurpolitiek ernstig wordt bemoeilijkt. Iedere stap, die in dit opzicht tot verbetering kan leiden, dient met vreugde te worden begroet. De pogingen van Dr. Schacht om in deze tot gezondere verhoudingen te komen zullen door een daling van het renteniveau slechts vergemakkelijkt kunnen worden. Naarmate de rente daalt zal de zucht van verschillende publiekrechtelijke lichamen om „overschotten” te kweken met het doel om deze op de geldmarkt uit te zetten allicht afnemen. Ook het verzet tegen een meer gecentraliseerd beheer zal er misschien een weinig door verzwakken.

Van meer belang nog dan voor de verhouding tusschen de Rijksbank en de binnenlandsche geldmarkt, is de hier besproken discontoverlaging in verband met de Duitse betalingsbalans en de positie van Duitsland op de internationale credietmarkt.

Wij dienen hiertoe in de eerste plaats na te gaan hoe de toestand is geweest in het achter ons liggende kalenderjaar.

Volgens het Januarinumner van de „Wirtschaftliche Mitteilungen” van de Deutsche Bank betaalde Duitsland in het afgelopen jaar aan schadeloosstellingen volgens het Dawesplan rond 1200 millioen G.M. De grootste helft van dit bedrag komt op rekening van de kosten voor bezettingstroepen, herstelcommissie e.d.m. of werd door Duitsland in natura voldaan; voor 4 à 500 millioen G.M. diende het zich echter valuta te verschaffen, hetzij door een exportsurplus, hetzij door het opnemen van leeningen. Nu leverde het zuiver goederenverkeer (volgens de cijfers van de

Duitsche in- en uitvoerstatistiek, gecorrigeerd en aangevuld overeenkomstig de methode van het Institut für Konjunkturforschung) een exportsurplus op van, ruw geschat, 40 miljoen G.M. Het actiefsaldo van den „onzichtbaren” buitenlandschen handel (scheepvaart, doorvoer, verzekeringswezen, reis- en postverkeer en loonen van buitenlandsche arbeiders) mag men volgens de Frkf. Ztg. op een bedrag van rond 200 miljoen G.M. taxeeren. Het *geheele* actiefsaldo bedroeg derhalve 2 à 300 miljoen G.M. Men mag dus over het algemeen aannemen, dat Duitschland, voor zoover het de herstelbetalingen betreft, slechts voor een bedrag van 1 à 200 miljoen G.M. aanspraak op de internationale kapitaalmarkt heeft behoeven te doen. Niettemin werd in 1926, volgens de „Mitteilungen” van de Deutsche Bank, door particuliere en publiekrechtelijke instellingen een bedrag van 1631 miljoen G.M. in het buitenland geleend. Daarbij kan men naar alle waarschijnlijkheid nog eenige honderden miljoenen tellen uit hoofde van verkoop van effecten en immobiliën, waartegenover slechts een bedrag van ongeveer 150 miljoen G.M. staat als nadeelig saldo van rentebetalingen.

Voor het opnemen van een bedrag van minstens 1½ milliard G.M. is derhalve geen directe verklaring te vinden in de verplichtingen volgens het Dawesplan en dient men de verklaring elders te zoeken.

Drie principieel verschillende mogelijkheden staan hier open. In de eerste plaats bestaat de kans, dat de geleende gelden direct of indirect zijn besteed, hetzij voor den aankoop van goud, hetzij voor den aankoop van deviezen, een en ander ter versterking van de kasreserve. In de tweede plaats kan het zijn, dat men in Duitschland op zijn beurt weer credieten aan het buitenland heeft verleend. En in de derde plaats is het mogelijk dat de geleende gelden werden gebezigd voor de aflossing van buitenlandsche credieten op korten termijn. Al deze gevallen hebben zich ongetwijfeld voorgedaan.

Wanneer wij de weekstaten van de Deutsche Rijksbank nagaan, zien wij, dat de goudvoorraad, die op 31 December 1925 1.208,1 miljoen G.M. bedroeg, op 31 December 1926 tot 1.831,4 miljoen G.M. was gestegen, een vermeerdering derhalve van 623,3 G.M. De voorraad goudwissels steeg in denzelfden tijd van 402,5 miljoen G.M. tot 519,2 miljoen G.M., derhalve met 116,7 miljoen G.M. Voor een totaal van 623,3 + 116,7 miljoen G.M. = 744 miljoen G.M. laten zich derhalve de in het buitenland opgenomen bedragen verklaren door het streven van de Rijksbank om haar positie zooveel mogelijk te versterken en het dekkingspercentage te verhoogen.

Men mag aannemen, dat ook de particuliere banken hun bezit aan vreemde deviezen hebben uitgebreid. In de eerste plaats zullen herinneringen aan de inflatie hier nog wel een rol bij hebben gespeeld. Vervolgens is van beteekenis het feit, dat deposito's bij de grootste Londensche en New Yorksche banken en ook wissels op deze centra, voor zoover zij aan bepaalde voorschriften voldoen, bruikbaar zijn als reserve in plaats van bankpapier en deposito's bij de Rijksbank. De zoo juist beschreven activa bieden derhalve het dubbele voordeel, dat zij snel in geld zijn om te zetten en dat zij bovendien een rente opbrengen, die niet verkrijgbaar is op gewone kasreserves. Ten slotte zijn de twee genoemde factoren waarschijnlijk nog versterkt door het zoo juist genoemde streven der Centrale Bank om het percentage te verhoogen tusschen haar „reserve” eenerzijds en de circulatie en opeisbare deposito's anderzijds, een politiek, die onvermijdelijk een zekere beperking in de credietverleening met zich medebrengt.

De tweede verklaring voor de geweldige bedragen, die Duitschland in het afgelopen jaar in het buitenland geleend heeft, vonden wij in de wederkerige credietverleening van Duitschland aan het buitenland. Met name geldt dit voor Rusland, waaraan

Duitschland aanzienlijke credieten heeft verleend.

Ten slotte is een gedeelte van de opgenomen gelden, volgens een verklaring van den Agent-Generaal voor de herstelbetalingen, naar alle waarschijnlijkheid gebruikt voor de aflossing van credieten op korten termijn. Niet in dien zin, dat de nieuwe leeningen in vele gevallen direct voor dit doel zijn gebruikt, doch zóó dat de opgenomen bedragen, via de gewone kanalen van de wisselmarkt, hun weg hebben gevonden van den nieuwen geldnemer op langen termijn naar den ouden debiteur op korten termijn.

Wij zien dus, blijkens de voorafgaande beschouwingen, dat de positie van Duitschland op den internationale kapitaalmarkt in het afgelopen jaar aanzienlijk is verbeterd. De betalingen volgens het Dawesplan zijn, in tegenstelling met het eerste hersteljaar, slechts indirect en voor hoogstens 1/6 van het totaalbedrag ten laste gekomen van de in het buitenland gesloten leeningen; de kapitaalbedragen, die indertijd aan Duitschland waren verleend in den vorm van bankcredieten zijn thans voor een groot gedeelte geconsolideerd; de kaspositie van de meeste banken ten opzichte van het internationale betalingsverkeer is over het algemeen gunstig, en last not least is de positie van de Rijksbank gedurende het afgelopen jaar zeer aanzienlijk versterkt. Wanneer men daarbij bedenkt, dat het rentepeil in vele andere landen nog steeds een tendens tot dalen vertoont — hetgeen blijkt uit het feit, dat de Centrale Banken van de volgende landen in het laatste half jaar tot renteverlaging zijn overgegaan: Portugal, Hongarije, Japan, Tschecho-Slowakije, Noorwegen, Frankrijk, Letland, België, Indië, Oostenrijk en Polen, terwijl een spoedige verlaging van de bankrente in Amerika, Engeland en Zweden algemeen verwacht wordt — en wanneer men dan ten slotte weet, dat er momenteel in Duitschland een zekere wanverhouding bestaat tusschen het aanbod en de vraag naar liquide middelen, dan blijkt uit dit alles wel, dat de jongste verlaging van het Deutsche disconto in ieder opzicht een zuivere weerspiegeling is zoowel van de technische positie van de geldmarkt als van de huidige stand van de betalingsbalans.

Zijn de verhoudingen echter van dien aard, dat een laag disconto in Duitschland *op den duur* waarschijnlijk is?

Veel zal in deze afhangen van factoren, die niet te voorzien zijn. Een mogelijke staking in Amerika, zooals die welke onlangs in Engeland heeft plaats gehad, een verandering van het Dawesplan e.d.m. kunnen de bestaande verhoudingen grondig veranderen. Wanneer men echter dergelijke mogelijkheden buiten beschouwing laat, dan heeft men in de eerste plaats met de volgende omstandigheden rekening te houden: de betalingen volgens de Dawesregeling zullen in het volgend hersteljaar opnieuw toenemen; het exportsulplus van de volledige Deutsche handelsbalans gedurende het afgelopen jaar was voor een groot deel te danken aan de Engelsche kolenstaking; de mogelijkheid om in het buitenland credieten op te nemen zal allengs minder worden, eenerzijds in verband met de daling van het rentepeil in Duitschland, anderzijds in verband van de eischen, die België en Frankrijk, naar men verwachten mag, aan de internationale kapitaalmarkt zullen stellen.

Daar staat echter, zooals wij reeds zagen, tegenover dat de Deutsche Rijksbank momenteel zeer sterk staat, terwijl ook de voorraad deviezen bij de diverse particuliere banken waarschijnlijk niet onbeduidend is. In hoeverre ten slotte de jongste rationalisatie en concentratie van het bedrijfsleven de exportmogelijkheden zal vergrooten, moet nog blijken. Ook over de toekomstige omvang van de kapitaalvorming in het binnenland valt voorloopig weinig te zeggen. In vele opzichten zijn de voortekenen echter gunstig en men zal met belangstelling dienen af te wachten hoe en of de elkan- der tegenwerkende krachten zich gedurende 1927 in het disconto zullen weerspiegelen.

S. POSTHUMA.

DE TABAKSHANDEL IN 1926.

De tabakshandel had in 1926 over het algemeen een weinig belangwekkend verloop.

Na de crisis, welke de laatste jaren in de Duitsche industrië heerschte, waarin door den Hollandschen handel zware verliezen geleden zijn, is de toestand in Duitschland bezig zich langzamerhand te consolideeren. Een groot aantal der in den na-oorlogstijd geboren firma's is weder van het tooneel verdwenen, hetgeen de bestaansmogelijkheid van degenen, die tot dusverre de crisis doorstaan hebben, vanzelf vergroot.

Ongetwijfeld ziet dan ook de Hollandsche tabakshandel de financieele positie zijner Duitsche afnemers langzaam aan verbeteren, waartegenover echter een duidelijk waarneembare vermindering van den afzet, vooral in de duurdere tabak, staat.

Deze vermindering komt sterk tot uiting in de officieele cijfers van den export naar Duitschland, welke voor Java- en Sumatra-tabak in 1926 circa 28 miljoen KG. bedroeg, tegen 38 miljoen KG. in 1925. Deze achteruitgang is slechts voor een klein deel goedgemaakt door den export naar andere landen. De totale uitvoer dezer beide hoofdsorten van onze markt verminderde namelijk van circa 59 miljoen KG. in 1925 tot circa 52 miljoen KG. in 1926.

Evenals de Hollandsche lijdt de Deutsche sigarenindustrie aan het euvel, dat door de buitengewoon scherpe concurrentie, welke zich door de vermindering van den export bijna geheel op de binnenlandsche markt concentreert, de mogelijkheid om met een redelijke winstmarge te fabriceren, hoe langer hoe kleiner wordt.

Bovendien strekt de vraag in Duitschland zich meer en meer uit naar goedkope sigaren, hetgeen natuurlijk zijn terugslag doet gevoelen op den inkoop van het ruwe materiaal. De tijden, dat de duurste sorteeringen uit de fijne zandbladpartijen steeds het eerst verkocht waren, zijn dan ook voorbij. In het afgelopen jaar heeft in het algemeen zich meer vraag voorgedaan naar middeltabak, vooral bij die fabrikanten, welke zich op het „poederen” hunner goedkope sigaren toeleggen. Bij dit procédé worden de sigaren kunstmatig bedekt met een zeer dun laagje fijngemalen tabaksstof, waardoor deze meer het doffe zandbladtype krijgen, terwijl zij bovendien egaler en helderder van kleur worden. Dat men tot dergelijke kunstmiddelen moet overgaan, om aan den smaak van het publiek te voldoen, bewijst wel hoe dit, meer dan naar iets anders, naar het uiterlijk der sigaren oordeelt.

De zaken bij de Hollandsche sigarenfabrikanten bleven het geheele jaar „slepende”. Zoals hierboven reeds vermeld, zien deze hun afzet meer en meer beperkt tot de binnenlandsche consumptie.

In tegenstelling hiermede toont de uitvoer der gekorven tabak de laatste jaren geregeld eenigen vooruitgang. Toch is de handel in kerftabak ook dit jaar niet zeer bevredigend geweest, waartoe in de eerste plaats medewerkte het feit, dat de kerffabrikanten hoe langer hoe meer er toe overgaan hun inkoop direct in de eerste hand te doen.

Van Sumatra leverde de 1925er oogst 218.370 pakken, waarvan 4414 pakken (door brand in het s.s. „Boeton” beschadigd) voor assuradeurs-rekening verkocht werden, terwijl 213.956 pakken oprachten 230 cents per $\frac{1}{2}$ KG. tegen 207.618 pakken verkocht tot 272 cents per $\frac{1}{2}$ KG. het jaar tevoren.

De totale waarde van den oogst bedroeg dus circa 77 miljoen gulden of 10 miljoen gulden minder dan van den 1924er oogst.

Omtrent den uitval van dezen oogst verluidden aanvankelijk zeer ongunstige berichten, welke echter verflauwden naarmate het tijdstip, waarop de inschrijvingen een aanvang zouden nemen, naderde.

Op de eerste kijkdagen bleek reeds dadelijk dat, hoe-

wel de uitval van het gewas niet halen kon bij dien van het vorige jaar, men toch geenszins van een mislukten oogst kon spreken. Integendeel toonde het gewas verschillende goede eigenschappen; vooral was de tabak over het algemeen dunbladdig en zeemig, waardoor deze aan een der hoofdvereischten voor de Amerikaansche markt voldeed. Daarentegen lieten de kleuren vaak te wenschen over; zoals bij een minder rijp gewas meer voorkomt, viel de tabak weliswaar vrij helder, doch het quantum roode, min of meer miskleurige sorteeringen was overwegend, terwijl het voor Duitschland gewenschte dof-vale type in dezen oogst slechts weinig voorkwam. Dit kwam het sterkste uit in het zandblad, waarvan verschillende partijen zelfs een min of meer onrijp-glimmend beeld toonden, geheel afwijkend van het gewone zandblad-type. De merkenverdeling van de meeste partijen zag er dan ook geheel anders uit dan het jaar tevoren, hetgeen nog meer tot uitdrukking kwam aangezien verschillende maatschappijen klaarblijkelijk aan de sorteering meer zorg besteed hadden.

Ook in 1926 heeft Amerika op de Hollandsche markt weder den toon aangegeven. Vooral van de beste voetbladpartijen kochten de Amerikaansche koopers alles wat maar eenigszins in aanmerking kon komen tot enorm hoge prijzen; van gunstigen invloed is hierop ongetwijfeld geweest de buitengewoon slechte uitval van den Vorstenlanden-oogst, waarvan het vorige jaar circa 8000 pakken naar Amerika gingen, terwijl thans nagenoeg niets bruikbaar voor dit doel daarbij voorkwam.

De Deutsche koopers hielden zich aanvankelijk wat op den achtergrond; hoewel ook deze later wat meer in de markt kwamen, zoo hebben zij toch geenszins de topprijzen aangelegd van het jaar tevoren, toen het wel voorkwam, dat Amerika de vlag moest strijken voor enkele der grootste Deutsche fabrikanten. Door het feit, dat Duitschland meer en meer trachtte zijn behoeften te dekken in betere middeltabak, veranderde het beeld van de markt geheel en bleven op den inschrijvingsdag, in tegenstelling met hetgeen men de laatste jaren gewoonlijk zag, vaak de beste merken liggen, terwijl de marktzaken zich meer concentreerden op de goedkoopere sorteeringen. Hierdoor kregen de Hollandsche fabrikanten weder meer gelegenheid om van de betere merken — welke door de Deutsche concurrentie voor hen bijna onbereikbaar geworden waren — een en ander in te slaan, terwijl ook dit jaar Zweden een flink quantum der beste tabak, zoowel zandblad als voetblad, opnam.

De eerste voetbladpartijen welke, zoals hierboven aangeduid, voor Amerika den hoofdschotel vormden, werden alle verkocht in de eerste zes inschrijvingen. Hierna toonde wat men van het gewas te zien kreeg al spoedig een geheel ander beeld, want in de latere plukbladpartijen kwamen de fouten van den oogst veel meer naar voren. Deze leverden voor een groot deel een roodbruin, wat vochtig product, goede Regie-tabak (waarvoor het verbruik echter de laatste jaren zeer beperkt is), doch overigens weinig aantrekkelijk voor dek.

Bij den afzet van deze partijen hielp flink mede de groote vraag naar omblad, als gevolg van den slechten uitval van den Java-oogst. Al was de Sumatra-oogst niet zonder gebreken, deze stak toch ver uit boven dien van Java, welke voor beter fabrikaat bruikbaar omblad nagenoeg niet opgeleverd heeft. Het gevolg is geweest, dat verschillende fabrikanten noodgedwongen zich op het verbruik van Sumatra-omblad zijn gaan toeleggen. De vraag hiernaar nam dan ook voortdurend toe en de prijzen zijn tot in de laatste najaars-inschrijving steeds stijgende gebleven.

Een unicum vormde dit jaar de uit de hand verkoop van den geheelen oogst der Tabakmaatschappij „Arendsburg” (20.300 pakken) aan een Amerikaansche firma in combinatie met eenige Hollandsche handelaars.

De 1926er Sumatra-oogst wordt geraamd op circa 230.000 pakken.

Ook omtrent den Java-oogst hadden eerst fabelachtig slechte geruchten geloopt, zoowel wat quantum als wat uitval betreft. Volgens de eerste berichten zou de jonge aanplant in de Vorstenlanden en in Besoekie dermate door droogte geleden hebben, dat deze als vrijwel geheel verloren te beschouwen was en men rekening zou te houden hebben met een oogst, welke hoogstens de helft van een normaal quantum zou leveren.

Wat dit laatste betreft, zoo heeft de uitkomst andermaal bewezen, hoe weinig waarde aan dergelijke vroege geruchten te hechten is: nog juist voor het eind van den oogsttijd ingevallen regens hebben ten slotte het quantum opgevoerd tot boven het normale. Blijkbaar kwamen de regens echter te laat om aan de kwaliteit van het gewas nog ten goede te komen, en zoo is deze oogst onder de slechtste te rekenen, welke sinds vele jaren op de markt kwamen.

Voor de Java-planters zou dan ook het afgelopen jaar veel ongunstiger geweest zijn, als zij niet gedurende de geheele campagne — in verhouding tot den uitval — van een buitengewoon hooge markt geprofiteerd hadden. Waaraan dit toe te schrijven is, valt moeilijk te zeggen, want bij de fabrikanten werd de oogst, en niet ten onrechte, zeer slecht opgenomen. De handel heeft zich vermoedelijk laten leiden door de gedachte, dat — waar de voorraad van oude tabak gering was — de fabrikanten toch ten slotte genoodzaakt zouden zijn hun behoefte nolens volens uit den nieuwen oogst te dekken. Aanvankelijk kwam dit niet uit, want de zaken in tweede hand bleven in de eerste helft van het jaar zeer stil. In het najaar is hierin echter inderdaad een verandering ten goede gekomen, en vond een niet onbelangrijke opleving in den afzet, vooral van goedkoop tabak, plaats.

Zooals hierboven reeds vermeld, was de uitval der Vorstenlanden buitengewoon slecht. De tabak toonde alle kenteekenen van een onberegend gewas; het blad was smal en vaak wat vettig, een groot deel der partijen viel min of meer zoet en de kleuren lieten alles te wenschen over. Daarbij waren brand en smaak — met uitzondering van enkele partijen — geheel onvoldoende voor beter fabrikaat. Opvallend is het, dat dit jaar goede heldere kerftabak, zooals men anders dikwijls in een onberegenden oogst vindt, eigenlijk ook slechts sporadisch voorkwam. Een geluk voor de importeurs was, dat de Fransche Regie het geheele jaar door flink aan de markt was en een groot quantum direct in de inschrijvingen kocht.

Naar Amerika gingen in het begin een paar der allerbeste merkjes: de tabak werd daar echter zoo slecht opgenomen, dat men hiermede spoedig geheel ophield, en de Amerikaansche koopers alles wat nog van oude tabak voorradig was en dat maar eenigszins in aanmerking kwam, tot hooge prijzen opkochten.

Het is wel gebleken, dat het quantum van dezen Vorstenlanden-oogst (circa 130.000 pakken) inderdaad het maximum was, dat de markt op de prijsbasis, welke zich daarvoor in den loop der campagne gevormd had, kon opnemen. Ziet men nl. gewoonlijk, dat de prijzen in de laatste inschrijving eerder iets aantrekken, dit jaar was bij de Vorstenlanden juist het omgekeerde het geval. De stemming in deze inschrijving was ongetwijfeld de flauwste van het geheele jaar.

Ook de Besoekie's toonden alle fouten van een onberegend gewas, zoowel bij het Sumatra-zaad als bij het Kadoe-zaad (welk laatste product als regel iets beter tegen droogte kan). Een redelijke partij omblad kwam slechts bij uitzondering voor en werd in zulk een geval dan ook buitengewoon hoog betaald.

De kerffabrikanten vonden in dezen oogst een ruime keuze; vooral ook voor Belgisch kerf was de tabak bij uitstek geschikt. Toch is het quantum, dat

naar België ging, veel kleiner gebleven dan het geval geweest zou zijn, indien men zich in dat land, door de débacle der valuta, niet algemeen op een goedkoop fabrikaat was gaan toeleggen, waarbij het Besoekieblad veelal door ordinaire krossoks vervangen werd.

Naar Amerika is van Besoekie dit jaar zoo goed als niets gedaan.

Een zeldzaam feit is het bovendien, dat in den geheelen oogst ook bijna geen pak voorkwam, geschikt voor Zwitsersche dek. In Zwitserland hebben de fabrikanten dus moeten teren op hun oude voorraden, aangevuld met hetgeen hier op de markt nog van Besoekie's (en ook wel Vorstenlanden) uit den ouden oogst te vinden was.

Van de overige districten neemt Loemadjang nog altijd een uitzonderingspositie in.

In het betere Duitsche fabrikaat blijkt deze soort moeilijk te missen te zijn, terwijl bovendien het quantum goede tabak, hetwelk dit district voortbrengt, steeds beperkt is. Hoewel de laatste oogst ook hiervan niet gunstig uitviel, bleven de prijzen voor het beste deel het geheele jaar zeer hoog; alleen tegen het eind der campagne, toen de mindere tabak ten verkoop kwam, vond een vrij scherpe inzinking in de prijzen plaats.

De uitval der andere krossoks (Kedirie, Rembang, Kadoe, enz.) bleef het geheele jaar door slecht en de zaken daarin waren weinig bevredigend. Alleen de allerlaatste aanvoeren, welke blijkbaar nog wat van de laat doorgelopen regens hadden kunnen profiteren, vielen nogal wat beter.

Aangevoerd werden in 1926 circa 600.000 pakken Javatabak, waarvan circa 450.000 pakken bij inschrijving aangeboden werden.

Van Borneo werden aangevoerd 1194 pakken, verkocht tot circa 208 cents per $\frac{1}{2}$ KG.

Van Kameroen kwam niets bij inschrijving, doch werden enkele partijen uit de hand afgedaan.

Van de bijsoorten kwam ook dit jaar slechts een onbeduidend quantum bij inschrijving, aangezien de zaken daarin bijna uitsluitend andershands afgesloten werden.

Wat Noord-Amerikaansche vatabletten betreft, zoo zijn de Maryland-aanvoeren, welke de laatste jaren, door de zeer hooge prijzen in Amerika voor dit artikel besteed, een groot deel van hun betekenis verloren hadden, in 1926 nogal wat grooter geweest dan het jaar tevoren (circa $1\frac{1}{4}$ miljoen KG., tegen circa 1 miljoen KG. in 1925).

Het feit, dat men dit jaar vrij goede middeltabak op niet al te hooge basis importeerden kon, werkte daartoe mede.

De markt voor de minste soorten Kentucky is in Amerika zeer laag geweest. Op de Hollandsche importen heeft dit feit geen invloed gehad, omdat ordinaire Kentucky's hier weinig verwerkt worden. Wel is deze soort een ernstige concurrent geweest voor Javatabak in omliggende landen (vooral België).

De prijzen voor gele Virginie's zijn in het oorsprongland in 1926 sterk in de hoogte geloopt, wanneer men althans de allerordinairste semi-brights uitzondert. Hierdoor zijn de oude voorraden, welke zich zoowel hier als in Hamburg en Bremen gevormd hadden, voor een groot deel geruimd.

Van Zuid-Amerikaansche soorten is de aanvoer weder wat kleiner geworden dan in 1925. Hiervan hebben alleen nog eenig belang Braziel, Havana en Domingo, welke door den Hollandschen handel in vrij groote hoeveelheid direct geïmporteerd worden, al kan men deze ook niet vergelijken met de quantums, welke direct na den oorlog in Holland verhandeld werden. Door de hooge prijzen bleven zaken in Braziel min of meer sleepende, totdat in het najaar — wegens de slechte berichten over den te velde staanden nieuwen oogst — hiervoor wat meer vraag ontstond.

Van Britsch-Indische soorten bleven de aanvoeren met circa $\frac{1}{4}$ miljoen KG. op het peil van verleden jaar. Grootere zaken hierin werden onmogelijk gemaakt door de hoge prijzen in het land van oorsprong.

Hetzelfde geldt voor Chinese tabak, waarvan, niettegenstaande de troebelen in China, toch nog een en ander aangevoerd werd. De uitval van den oogst was echter, wat de Wongkong-tabak (voor Holland en Duitschland de meest gewilde soort) betreft, zeer teleurstellend.

Van Oriëntaalsche tabak werd wat meer aangevoerd dan in 1925, voornamelijk van goedkope Bulgaarsche soorten. Hoewel de prijzen in den Balkan gedurende een deel van het jaar hooger waren dan op de Hollandsche en Duitse markt hadden de zaken in dit artikel over het algemeen een niet zeer vlot verloop.

De aanvoeren in 1926 bedroegen in totaal circa 106 miljoen KG. tegen 112 miljoen KG. in 1925.

Zij waren verdeeld als volgt:

Sumatra en Java:

Aanvoer in 1926 circa 75 miljoen KG.
" " 1925 " 80 " "

Noord-Amerikaansch:

Aanvoer in 1926 circa 12 miljoen KG.
" " 1925 " 11 " "

Zuid-Amerikaansch:

Aanvoer in 1926 circa 11 miljoen KG.
" " 1925 " 13 " "

Grieksch en Turksch:

Aanvoer in 1926 circa 6 miljoen KG.
" " 1925 " 5 " "

Diversen (Britsch-Indisch, Chineesch, Algiersch, enz.):

Aanvoer in 1926 circa 2 miljoen KG.
" " 1925 " 3 " "

F. M. v. E.

NEDERLAND'S HANDELSBETREKKINGEN MET ZUID-AFRIKA.

In het belang van eene juiste voorstelling van zaken moge het mij vergund zijn eene opmerking te maken naar aanleiding van het artikel onder bovenstaand opschrift in No. 567 van uw geacht Weekblad. De schrijver, de heer C. Vermey, stelt daarin het volgende op den voorgrond: „Dank zij de stoomvaartverbindingen onder Hollandsche vlag, toont het handelsverkeer tusschen de Zuid-Afrikaansche Unie en ons land een regelmatig stijgende lijn,” en spreekt op eene andere plaats van den Nederlandschen export naar Zuid-Afrika, waaraan onder-zekere, door hem yermelde voorwaarde eerst recht de vlucht gegeven zal kunnen worden, die beoogd werd door hen, die in 1919/1920 het initiatief namen tot oprichting der Hollandsche stoomvaartverbinding met Zuid-Afrika.

De niet ingewijde lezer zou uit een en ander allicht afleiden, dat er, voordat het door den heer Vermey vermeld initiatief genomen werd, van geen handelsbevordering in Britsch Zuid-Afrika sprake is geweest en de uitvoer uit Nederland daarheen eigenlijk in een toestand van lethargie verkeerde. Nu kan het zeker niet de bedoeling van den heer Vermey geweest zijn een dergelijken indruk te wekken en daarom zij er hier aan herinnerd, dat reeds jaren voor het tot stand komen van de Hollandsche stoomvaartverbinding de uitvoer uit Nederland naar Britsch Zuid-Afrika een „regelmatig stijgende lijn” toonde, totdat de oorlog tijdelijk onvermijdelijke beletselen opleverde voor den handel en de handelsbevordering, in welke laatste een levendig aandeel hadden de Commissie voor den Nederlandsch Zuid-Afrikaanschen Handel te 's-Gravenhage en de Nederlandsche Kamer van Koophandel te Johannesburg. De Kamer was gesticht in 1907 en de Commissie

in het volgend jaar in Nederland ingesteld. Nadat de invoer uit Nederland in Britsch Zuid-Afrika in eertgenoemd jaar eene waarde van £ 358.937 had bedragen, steeg hij, volgens de officieele statistieken, tot 1914, toen de oorlog uitbrak, geleidelijk als volgt: 1908, £ 369.756; 1909, £ 419.135; 1910, £ 538.683; 1911, £ 637.287; 1912, £ 759.931, en 1913 £ 896.225.

Wat de stoomvaartverbinding betreft, zullen zeker degenen, die zich met handelsbevordering in en met betrekking tot Zuid-Afrika bezighouden, de laatste zijn om; vooral wat den uitvoer uit Zuid-Afrika naar Nederland betreft, het nut te onderschatten van de sedert een zevental jaren in het leven geroepen lijn. Zij hadden zelve steeds daarvoor geijverd en begroeten de verbinding, toen zij eenmaal tot stand gekomen was, als een nieuw en ongetwijfeld belangrijk hulpmiddel bij de handelsbevordering, waartoe zij zelve zich reeds sinds jaren met succes ingespannen hadden en waaraan zij nog steeds hunne beste krachten blijven wijden.

L. BEERSTECHEER,

Secr. v. d. Nedert. K. v. K. te Johannesburg.

* * *

Naschrift. De opmerkingen van den geachten inzender gaan gedeeltelijk langs het door mij betoogde heen en houden deels ook een bevestiging in van het door mij geponeerde. Dat de uitvoer uit Nederland vóór de oprichting der Nederlandsche verbinding in lethargischen toestand verkeerde, is door mij niet gesteld en kan ook nauwelijks uit mijn beschouwing in No. 567 van dit tijdschrift geconcludeerd worden.

Het is wel niet voor ernstige bestrijding vatbaar, dat vóór den oorlog de Nederlandsche im- en exporthandel stiefmoederlijk bedeeld was ten aanzien van *regelmatige directe* verschepingsgelegenheid. Dat een zoodanige toestand aan een *voortdurende* groei der handelsbetrekkingen belemmeringen in den weg legt en niet bevorderlijk is voor het tot *volle ontwikkeling* komen dier handelsbetrekkingen is duidelijk. Dank zij de eigen stoomvaartverbinding, die regelmatige verschepingsgelegenheid waarborgde, zijn tal van exporteurs hier te lande tot wier afzetgebied Zuid-Afrika vroeger niet behoorde er toe overgegaan betrekkingen met de Unie aan te knopen. De Holland Afrika Lijn heeft duidelijk bewezen, dat ook thans nog de handel de vlag volgt. A fortiori geldt zulks — wat de Heer Beerstecher trouwens zelf onderschrijft — ten aanzien van den importhandel van Zuid-Afrika. Gaarne zullen belanghebbenden bij de Hollandsche scheepvaartlijn overigens acte hebben genomen van de verzekering des Heeren Beerstecher, dat diegenen, die zich met de handelsbevordering in en met betrekking tot Zuid Afrika bezighouden, nog steeds hun beste krachten wijden aan het succes der Hollandsche lijn, een zoo belangrijke factor in het handelsverkeer met Zuid Afrika.

C. V.

AANTEKENINGEN.

Provinciale- en gemeenteleeningen.

Sinds de opneming in de Economisch-Statistische Berichten van 14 Juli 1926, blz. 629 van eenige cijfers betreffende de door provinciën en gemeenten gesloten leeningen in het tweejarig tijdvak 1 Mei 1924—1 Mei 1926 kwamen in de September- en Decemberaflevering van het Maandschrift van het Centraal Bureau voor de Statistiek de gegevens voor betreffende de twee volgende kwartalen. De voornaamste cijfers over deze twee en een halfjarige periode mogen hieronder in hun onderling verband een plaats vinden.

Periodes	Aantal provinciën, die gelden hebben opgenomen	Opgenomen bedrag	Aantal gemeenten, die gelden hebben opgenomen	Opgenomen bedrag
1 Mei'24—1 Mei'25	2	× f. 1000 6.200	474	× f. 1000 160.469
1 Mei'25—1 Mei'26	10	54.674	629	312.519
1 Mei'26—1 Nov'26	6	12.587	365	135.697

Zoowel voor de provinciën als voor de gemeenten blijkt in de jaarperiode 1925/1926 het opgenomen bedrag het grootst te zijn geweest. Ook het aantal provinciën en het aantal gemeenten, dat deze leeningen sloot, was in deze periode het grootst. (Het totaal aantal gemeenten bedroeg 1081).

In het navolgende staatje worden de in bovengenoemde periodes gesloten leeningen gesplitst naar de doeleinden, waarvoor geleend is, waarbij de onderscheiding gevolgd is, die sinds 1924 geldt voor de gemeentebegrotingen en -rekeningen.

Nominaal bedrag der geconsolideerde leeningen, verdeeld naar de doeleinden.

Doeleinden 1)	Periodes		
	1 Mei 1924— 1 Mei 1925	1 Mei 1925— 1 Mei 1926	1 Mei— 1 Nov. 1926
	× f 1000	× f 1000	× f 1000
Provinciale leeningen			
Openbare werken	—	741	—
Handel en nijverheid	—	792	—
Electriciteitsbedrijven	4.000	5.000	4.000
Conversie	2.200	47.488	8.087
Onbekend	—	652	500
Tot. der prov. leeningen	6.200	54.674	12.587
Gemeenteleeningen			
Vroegere diensten	206	54	9
Algemeen beheer	788	1.593	410
Openbare veiligheid	719	847	419
Volksgesondheid	2.536	2.379	1.107
Volkshuisvesting	15.522	12.998	13.334
Openbare werken	15.860	10.108	8.778
Eigendommen niet voor den publieken dienst bestemd	10.055	3.134	931
Onderwijs, kunsten en wetenschappen	15.017	12.023	3.975
Ondersteuning aan behoefte en werklozen	1.329	1.259	403
Landbouw	75	11	17
Handel en nijverheid	985	465	90
Belastingen	15	—	—
Bedrijven	32.659	45.527	30.925
Kasgeldvoorzieningen	387	—	16
Geldleeningen	82	167	226
Conversie	50.318	213.419	73.208
Overige doeleinden	18.265 ²⁾	10.469 ³⁾	979 ⁴⁾
Tot. der gemeenteleeningen	164.802	314.453	134.829

De totaalcijfers van dit staatje zijn niet gelijk aan die van het eerste staatje, omdat in de gevallen, waarbij een leening in verschillende gedeelten wordt opgenomen, in den verdeelingsstaat naar de doeleinden reeds dadelijk het *totaalbedrag* der leening wordt verantwoord in de periode, waarin voor het eerst gelden worden opgenomen, terwijl in het kwartaaloverzicht een dergelijke leening meermalen voorkomt, doch telkens slechts voor het gedeelte, dat in een bepaalde periode wordt opgenomen.

Zoowel voor de provinciale als voor de gemeenteleeningen blijken de grootste bedragen voor conversiedoeleinden te zijn besteed. Ten einde het toenemend en wederom afnemend bedrag dezer conversieleeningen in verhouding tot de andere leeningen aan te toonen, volgen hieronder deze cijfers over elk der kwartalen sinds 1 Mei 1924. Voor de gemeenteleeningen is in de periode 1 Mei—1 November 1925 de verhouding van de conversie tot de andere leeningen het grootst.

1) Voor een nadere omschrijving van de uitgaven ressorteerende onder de verschillende rubrieken zij verwezen naar het begrotingsmodel A der gemeenten, opgenomen in het Provinciaal Blad over 1923 van elk der provinciën. Tot de rubriek „Vroegere diensten” behooren de achterstallige uitgaven van vorige dienstjaren.

2) Hieronder een bedrag van f 17.525.000 voor nog onbekende doeleinden geleend.

3) Als voren f 10.060.000.

4) Als voren f 325.000.

Periodes	Totaal der leeningen		
	Waarvan bestemd voor		
	conversie doeleinden	andere doeleinden	
	× f 1000	× f 1000	× f 1000
Provinciale leeningen			
1 Mei '24—1 Aug. '24	—	—	—
1 Aug. '24—1 Nov. '24	4.000	—	4.000
1 Nov. '24—1 Febr. '25	2.200	2.200	—
1 Febr. '25—1 Mei '25	—	—	—
1 Mei '25—1 Aug. '25	20.172	20.172	—
1 Aug. '25—1 Nov. '25	25.697	23.246	2.451
1 Nov. '25—1 Febr. '26	5.105	3.970	1.135
1 Febr. '26—1 Mei '26	3.700	100	3.600
1 Mei '26—1 Aug. '26	—	—	—
1 Aug. '26—1 Nov. '26	12.587	8.087	4.500
Totaal	73.461	57.775	15.686
Gemeenteleeningen			
1 Mei '24—1 Aug. '24	26.365	101	26.264
1 Aug. '24—1 Nov. '24	18.210	167	18.043
1 Nov. '24—1 Febr. '25	38.004	3.711	34.293
1 Febr. '25—1 Mei '25	82.223	46.339	35.884
1 Mei '25—1 Aug. '25	82.687	60.792	21.895
1 Aug. '25—1 Nov. '25	55.719	40.890	14.829
1 Nov. '25—1 Febr. '26	113.818	73.205	40.613
1 Febr. '26—1 Mei '26	62.229	38.532	23.697
1 Mei '26—1 Aug. '26	75.387	43.055	32.332
1 Aug. '26—1 Nov. '26	59.442	30.153	29.289
Totaal	614.084	336.945	277.139

Na de conversie komen de grootste bedragen voor bij de bedrijven, waarvan kwamen ten laste van:

	1 Mei '24—1 Mei '25			1 Mei '25—1 Mei '26			1 Mei '26—1 Nov. '26		
	× f 1000			× f 1000			× f 1000		
	1 Mei '24—1 Mei '25	1 Mei '25—1 Mei '26	1 Mei '26—1 Nov. '26	1 Mei '24—1 Mei '25	1 Mei '25—1 Mei '26	1 Mei '26—1 Nov. '26	1 Mei '24—1 Mei '25	1 Mei '25—1 Mei '26	1 Mei '26—1 Nov. '26
Electriciteitsbedrijven ..	13.835	5.174	2.018	—	—	—	—	—	
Gasbedrijven	5.870	3.720	3.305	—	—	—	—	—	
Grondbedrijven	4.160	3.546	8.353	—	—	—	—	—	
Woningbedrijven	2.476	8.639	907	—	—	—	—	—	
Waterleidingbedrijven ..	2.193	7.153	1.870	—	—	—	—	—	
Overige bedrijven	4.126	17.295	14.472	—	—	—	—	—	
Totaal	32.659	45.527	30.925	—	—	—	—	—	

Een inzicht in de daling van den rentevoet kan men verkrijgen uit onderstaand overzicht, waarin de opgenomen bedragen, vermeld in kolom 5 van het eerste staatje, verdeeld zijn naar de afzonderlijke kwartalen en naar het rentepercentage. Voor de niet tegen den parikoers gesloten leeningen is telkens berekend, hoe groot de rentevoet zou geweest zijn, wanneer deze leeningen tegen parikoers waren uitgegeven. Tevens zijn in dit staatje de verhoudingscijfers vermeld t.a.v. het totaalbedrag, dat in elk kwartaal is opgenomen.

Periodes	Rentepercentages					
	Ben. 4,5 %	4,5-5 %	5-5,5 %	5,5-6 %	6-6,5 %	6,5-7 %
Absolute bedragen in duizentallen guldens						
Mei '24-Aug.'24	186	198	457	792	16.948	1.263
Aug.'24-Nov.'24	12	68	337	527	16.496	1.813
Nov.'24-Feb.'25	111	86	2.946	15.502	19.916	1.047
Feb.'25-Mei '25	11	55	40.595	37.072	3.895	136
Mei '25-Aug.'25	1) 89	142	66.302	9.801	395	40
Aug.'25-Nov.'25	6	24.571	26.758	1.827	33	36
Nov.'25-Feb.'26	713	70.362	43.726	1.489	0,3	—
Feb.'26-Mei '26	459	52.295	8.459	14	—	—
Mei '26-Aug.'26	152	68.686	5.710	14	—	—
Aug.'26-Nov.'26	62	55.161	5.796	108	8	—
In % van het totaal ²⁾						
Mei '24-Aug.'24	0,93	1,00	2,30	3,99	85,41	6,37
Aug.'24-Nov.'24	0,06	0,35	1,75	2,74	85,68	9,42
Nov.'24-Feb.'25	0,29	0,21	7,44	39,14	50,28	2,64
Feb.'25-Mei '25	0,01	0,07	49,65	45,34	4,76	0,17
Mei '25-Aug.'25	0,11	0,17	81,09	11,99	0,48	0,05
Aug.'25-Nov.'25	0,01	46,16	50,27	3,43	0,06	0,07
Nov.'25-Feb.'26	0,61	60,51	37,60	1,28	0,00	—
Feb.'26-Mei '26	0,75	85,41	13,82	0,02	—	—
Mei '26-Aug.'26	0,20	92,12	7,66	0,02	—	—
Aug.'26-Nov.'26	0,10	90,23	9,48	0,18	6,01	—

1) In dit cijfer is niet begrepen de door Amsterdam opgenomen premieleening van f 5.000.000,—, rentende 3 pCt., die in verband met haar bijzonder karakter in deze tabel buiten rekening is gelaten.

2) De som van verhoudingscijfers der periode 1 Mei—1 Augustus 1925 is kleiner dan 100 in verband met de in noot 1 genoemde omstandigheid en de percenteering op het totaal opgenomen bedrag.

Voor elk kwartaal zijn de hoogste bedragen vet gedrukt.

De tegen een lageren rentevoet dan 4,5 pCt. opgenomen bedragen zijn betrekkelijk van weinig belang.

Kwamen over de eerste drie kwartalen nog de hoogste percentages voor in de groep van 6—6,5 pCt., in de drie volgende kwartalen is dit het geval voor de groep van 5—5,5 pCt., terwijl voor de verdere kwartalen het hoogste percentage reeds valt in de groep van 4,5—5 pCt.

De toeneming van het percentage der groep van 5—5,5 pCt. van het voorlaatste op het laatste kwartaal gaat gepaard met een vermindering van het percentage der groep van 4,5—5 pCt. Duidelijk blijkt hieruit, dat de daling van het rentepercentage geen verderen voortgang neemt en zelfs reeds plaats heeft gemaakt voor een lichte stijging. Het zal dan ook van belang zijn de beweging dezer cijfers in volgende kwartalen verder na te gaan.

Voor uitvoeriger bijzonderheden, mede voor wat betreft den stand van de kaspositie der provinciën en gemeenten, zij verwezen naar de hiervoren genoemde afleveringen van het Maandschrift van het Centraal Bureau voor de Statistiek. Volstaan zij hier met de vermelding, dat in deze statistiek sinds 1 Mei 1926 de indeeling der gemeenten naar de provinciën heeft plaats gemaakt voor een indeeling naar een zestal groepen van gemeenten, verband houdend met het aantal inwoners (boven 100.000, van 50.001—100.000; van 20.001—50.000, van 10.001—20.000, van 5001—10.000 en van minder dan 5001 inwoners).

V.

Indexcijfers van groot- en kleinhandelsprijzen: in Ned.-Indië.

De maandstatistiek 1926 No. 10 van het Centraal Kantoor voor de Statistiek te Weltevreden bevat o.m. het volgende:

Invoer. Van de reeks der invoerartikelen ontbreken nog de volledige gegevens omtrent *zwavelzure ammonia*. Het totaal aantal opgenomen artikelen evenwel is zoo talrijk; dat dit element op den algemeenen gang van het indexcijfer geen invloed van practisch belang kan uitoefenen.

De volledige serie omvat 72 artikelen en is verdeeld in vijf groepen. Het onderscheid tusschen de „lange” en de „korte” serie is dit, dat van de 18 extra artikelen der lange serie gedurende 1914—1920 prijzen ontbreken.

Het hoogste indexcijfer behouden de *textiele goederen*. Nadat zij gedurende de jaren 1922—1925 vrijwel op dezelfde hoogte zijn blijven staan, trad in het loopende jaar een aanzienlijke prijsdaling in, en in Juni jl. (indexcijfer 183) staan zij 25 punten beneden het gemiddelde van 1925. Sindsdien zijn de prijzen geleidelijk blijven dalen; October staat met het indexcijfer 179 weer 4 punten beneden Juni. Bovengenoemde prijsdaling houdt verband met de stijging van den invoer in 1925 en het eerste halfjaar 1926, vergeleken met de jaren 1921—1924. Daarenboven is de katoenprijs sterk teruggelopen.

Het laagste indexcijfer heeft de groep der *metalen*. Het gemiddelde cijfer voor 1925 bedroeg nog 161; in Mei—Augustus was het gedaald tot 148 en 149, en September en October geven 151 en 150. Vooral de *ijzersoorten* zijn in prijs gedaald evenals *rood koper* dat in October (i.c. 113), 18 punten lager staat dan in Mei. Zoowel de voornaamste ijzersoorten als *koper* naderen weer dicht het niveau van 1913; *ruw ijzer* staat er zelfs beneden. Alleen *lood* blijft nog zeer hoog, op meer dan het drievoudige van den prijs van 1913. De prijzen van *gegoten dakijzer* zijn na bekomen inlichtingen gekorrigeerd.

Het prijsniveau van de andere drie groepen ligt tusschen dat van *textiele goederen* en *metalen* in. Onder hen zijn de *levensmiddelen* sinds 1923 ternauwernood veranderd: hun indexcijfer was tot voor kort omstreeks 160. De drie laatste maanden (Aug.—October) vertoonen een lichte daling: het indexcijfer voor October bedraagt 156. Alleen *whisky* staat met 236 ver boven dit gemiddelde.

Onder de *chemicaliën* staat *zwavelzure ammonia* met 88 (voorloopig cijfer), het laagst; *hars* met 257 het hoogst. De hars is sinds 1923 (i.c. 125) voortdurend in prijs gestegen tot Augustus jl. (i.c. 279), waarop een vrij sterke reactie volgde. Het gemiddelde van de groep bedraagt thans 154.

Onder de „diversen” staan *lucifers* met 213 bovenaan; het gemiddelde is 157:

Het gemiddelde indexcijfer van alle invoerartikelen (volledige serie) bedroeg in Juni, Juli, Augustus en September 162, d.i. tien punten lager dan het gemiddelde van 1925. In October is het 161. Het gemiddelde van de korte serie is vijf tot zes punten hooger.

Uitvoer. Het algemeene indexcijfer heeft zich in 1923—1925 op een aanzienlijk hooger niveau bewogen dan in het loopende jaar: Het hoogste punt van 1925 bracht December, nl. 152. Hierna trad een aanzienlijke daling in tot April, dat met 133 bijna 20 punten beneden December staat. Sindsdien is het indexcijfer vrij constant. Vooral *rubber*, *peper* en *katjang idjoe* konden in 1925 hooge prijzen bedingen. De reactie in het begin van 1926 werd voornamelijk veroorzaakt door de daling der rubberprijzen. In April voegde zich hierbij een opmerkelijke prijsdaling van *maïs* en van *peper*. Eerstehands *suiker* is in Augustus 35 punten gedaald beneden Mei, dat met 169 tot nog toe het hoogste punt van dit jaar is. De twee laatste maanden is de prijs echter weer met 13 punten gestegen. Tweedehands *suiker* herstelde zich reeds in Augustus: zij steeg toen met 11 punten boven Juli en is sindsdien op hetzelfde niveau blijven staan. *Kapok* is na een aanvankelijke prijsstijging tot 217 in Augustus (in Januari jl. zelfs 237) in September en October weer teruggevallen op 198 en 199, het gemiddelde niveau van 1925. Overigens zijn de kapokprijzen aan sterke schommelingen onderhevig.

In October wordt de groote prijsstijging van *maïs* met 34 punten, waardoor dit artikel weer op hetzelfde prijsniveau van het 1e kwartaal van dit jaar is teruggekeerd, en die van *peper* met 27 en van *tapioka* met 15 punten opgeheven door een belangrijke daling van *katjangolie* en *kapokpitten*.

De *witte peper* scheen na een geweldige prijsstijging voorn. sinds Mei/Juni 1925, gevolgd door een gevoelige reactie sinds Januari jl., in Mei—Juli eenigszins tot stabiliteit te zijn gekomen. Augustus bracht opnieuw een gevoelige reactie, waardoor de merkwaardige hausse in dit artikel, die vooral door vraag van Amerikaansche zijde kwam, voor 't oogenblik ten minste alweer tot het verleden scheen te behooren. Reeds September vertoonde echter weer een herstel van 9 punten en in de jongste maand is de prijs weer met 27 punten gestegen. De indexcijfers voor dit speculatieve en daardoor aan zoo sterke en onverwachte prijschommelingen onderhevige artikel zijn: 110 in Mei 1925, 117 in Juni 1925, 136 in Juli, 199 in December, 217 in Januari 1926, en sindsdien (Februari—October) 206, 196, 181, 169, 179, 146, 155 en 182.

De prijs van de *rubber* bleef na de speculatieve hausse van het vorige jaar, die in November haar toppunt bereikte, eerst zeer snel en sinds Februari jl. geleidelijk dalen; sinds Februari is hij weer lager dan in 1913/14, die als krisisjaren in de geschiedenis der rubberprijzen bekend staan. Niettemin is de prijs nog zeer hoog te noemen, doch de buitengemeene en oncontroleerbare ontwikkeling van dit zoo jonge artikel veroorzaakt, naast heftige prijsbewegingen, dat het prijsniveau van 1913 en 1914 niet rechtstreeks met het huidige vergelijkbaar is. De indexcijfers voor *rubber* gedurende Nov. 1925—October 1926 bedragen 168, 163, 131, 98, 95, 86, 75, 65, 68, 66, 70 en 72. De prijs blijft op dit niveau vast en schijnt voorloopig gestabiliseerd.

Indexcijfers van 72 invoer- en 20 uitvoerartikelen in den groothandel te Batavia, Soerabaja en Semarang.

	Invoerartikelen.						Uitvoer-artik.	Tot. groot-hand.
	Textiel-goederen ¹⁾	Levensmiddelen ²⁾	Metalen ³⁾	Chemicaliën ⁴⁾	Diversen ⁵⁾	Totaal		
1913.	100	100	100	100	100	100	100	100
1922.	208	166	172	170	175	181	129	170
1923.	208	163	174	170	169	180	149	173
1924.	212	164	167	160	168	178	155	173
1925.	208	161	161	150	165	172	146	166
Juni 1926.	183	160	149	—	157	162	134	156
Juli	183	160	149	153	156	162	132	156
Augustus	182	159	149	155	156	162	131	155
September	181	157	151	154	157	162	132	156
October	179	156	150	154	157	161	133	155

1) 20 art. 2) 12 art. 3) 12 art. 4) 15 art. 5) 13 art.

Kleinhandelsprijzen. De serie indexcijfers voor artikelen van in- en uitheemschen oorsprong is zoo samengesteld, dat de inheemsche en de uitheemsche groep geheel parallel zijn.

De kleinhandelsprijzen der *uitheemsche* artikelen ver- toonden in 1925 over het geheel genomen een beeld van stilstand: zij bleven schommelen om het indexcijfer 152. Het jaar daarvoor, 1924, was met 153 slechts weinig hooger. Na Februari 1926 begonnen de prijzen iets te dalen en ze blijven zich, zij het langzaam en met schommelingen, in dalende richting bewegen. Het gemiddelde van het 1e kwartaal 1926 is nog 150, gedurende April—November zijn de indexcijfers 149, 146, 147, 146, 148, 148, 145, 145.

Het algemeene indexcijfer der *inheemsche* artikelen is in 1925 gemiddeld 13 punten lager dan in 1924. Op dit gemiddelde van 1925, 169, is het cijfer vrijwel blijven staan. De laatste zes maanden (Juni—November) geven 170, 167, 167, 170, 168. De stijging in October wordt veroorzaakt door *aardappelen* en *cieren*, die in November weer in prijs gedaald zijn.

Indexcijfers van kleinhandelsprijzen van verbruiksartikelen van in- en uitheemschen oorsprong te Batavia.

	In- heemsch 1)	Uit- heemsch 1)	Totaal	Voeding 2)
1913/14	100	100	100	100
1923 ..	194	173	183	182
1924 ..	182	158	170	170
1925 ..	169	152	160	158
November 1925 ..	177	161	169	—
December " ..	176	161	169	157
Januari 1926 ..	167	151	159	157
Februari " ..	167	152	161	158
Maart " ..	169	149	159	157
April " ..	171	149	160	158
Mei " ..	171	146	159	157
Juni " ..	170	147	159	157
Juli " ..	167	146	157	154
Augustus " ..	167	148	157	155
September " ..	167	148	158	155
October " ..	170	145	158	155
November " ..	168	145	157	154

1) 20 artikelen. 2) 35 artikelen.

Passerprijzen. Van verscheiden artikelen werden thans ook over vroegere jaren gemiddelde prijzen berekend uit een veel grooter aantal noteringen, dan oorspronkelijk geschied was. Eenige correcties waren hiervan het gevolg.

De prijzen der landbouwgewassen bewegen zich dit jaar op een hooger niveau dan het vorige, voornamelijk ten gevolge van de lange droogte in 1925 en van den slechten padioogst in Midden- en Oost-Java. Sinds Juni vertoont zich voor *rijst* en *maïs* de seizoen-stijging.

Eieren, vleesch, visch, Javaansche suiker en ook *klappers* verschillen ternaauwernood in prijs van het vorige jaar.

OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN.

De Economist. — 's-Gravenhage, November 1926.

Mr. Dr. A. A. van Rhijn, Theoretische economie en sociale politiek, I; Mr. A. F. van Lakerveld, Loondienstconflicten; Mr. R. van Genechten, Nieuwe literatuur over de waardeleer, I.

Idem. — 's-Gravenhage, December 1926.

Mr. Dr. A. A. van Rhijn, Theoretische economie en sociale politiek, II; Dr. Ir. M. J. W. Roegholt, Emmen; Prof. Dr. A. O. Holwerda, De methode van berekening van het toekomstige bevolkingsaccres.

The American Economic Review. — St. Albans, December 1926.

H. Feis, Mechanism of adjustment of international trade balances; Ch. S. Tippetts, End of the Par Collection litigation; A. H. Cole, Agricultural crazes; R. A. Clemen, Waterways in livestock and meat trade; W. H. Rowe, Burden of tax exemption of government.

Journal des Economistes. — Parijs, 15 November 1926.

Yves-Guyot, Valorisation des créances privées et des emprunts publics en Allemagne; G. de Nouvion, L'assurance sociale sur la vie; Dr. E. Hantos, La coopération économique en Europe centrale; W. R. Barker, Les pensions des veuves, orphelins et vieillards en Grande-Bretagne; J. Lefort, Les assurances contre les accidents agricoles et la loi du 15 décembre 1922; G. de Nouvion, La Curée rouge; N. Mondet, L'effondrement du socialisme; X., Le budget de 1927 et la

stabilisation; B. L. L. E., La Ligue du Libre-Échange (novembre 1926).

Revue d'Économie Politique. — Parijs, Sept.—Oct. 1926.

Dr. K. Schlesinger, Obligations allemandes des chemins de fer contre bons de la Défense nationale; P. M., La stabilité des monnaies européennes et le problème des transferts; G. Pirou, M. Pantaleoni et la théorie économique; G. H. Bousquet, Critique de l'économie pure; J. P. Lazard, Les récentes théories monétaires anglaises.

De Socialistische Gids. — Amsterdam, November 1926.

Dr. J. G. van Dillen, De oorzaken van den wereldoorlog, I; J. J. van der Velde, Het vijftigjarig bestaan van het Noordzee-kanaal; J. L. Vleming Jr., De financieele positie van Nederlandsch-Indië en de belastingpolitiek van de laatste jaren; A. W. IJzerman, Hoofdstukken uit de ekon. geschiedenis der XIXe eeuw, III.

Idem. — Amsterdam, December 1926.

Dr. J. G. van Dillen, De oorzaken van den wereldoorlog, II (slot); Dr. Ir. Th. van der Waerden, Technies-ekonomies overzicht, XXX; C. Thomassen, Stad en Lande van Gooidland; P. Kiës, De ontwapeningswet en de krijgsgeschiedenis; A. W. IJzerman, Hoofdstukken uit de ekon. geschiedenis der XIXe eeuw, IV; J. L. Vleming Jr., De financieele positie van Nederlandsch-Indië en de belastingpolitiek van de laatste jaren, II (slot).

Tijdschrift voor Economische Geographie. — 's-Gravenhage, 15 November 1926.

Prof. Dr. H. Blink, De inlandsche landbouw in Nederlandsch-Indië.

Tijdschrift van het Koninklijk Nederlandsch Aardrijkskundig Genootschap. — Leiden, November 1926.

Dr. G. Stahel, De expeditie naar het Wilhelmina-gebergte (Suriname) 1926, III. Verslag der expeditie, III. Bijlage: mededeelingen van den geoloog, door R. IJzerman; Th. de Booy, Onder de Motilone's van de Sierra de Perijá (Venezuela); Hermina C. A. Grolman, De winterfeesten in Nederland.

Koloniale Studiën — 's-Gravenhage, October 1926.

Ir. J. C. Schook, Het technisch onderwijs in Ned-Indië; A. J. Koens, Lager landbouwonderwijs in Nederlandsch-Indië; Ir. J. van der Waerden, De gouvernementbedrijven in Nederlandsch-Indië; Dr. J. F. Steinmetz, Muntzuivering op Bali en Lombok; J. Tideman, De bestuurshervorming; M. van Doorninck, De bezwaren tegen de verpondingsbelasting; Dr. J. H. Boeke, Dr. Hirschfeld over het volkscredietwezen in Nederlandsch-Indië.

Zeitschrift für Völkerrecht. — Breslau, Band XIII, Heft 4.

In memoriam Hugonis Grotii; Dr. J. H. W. Verzijl, Die Rechtsprechung des Ständigen internationalen Gerichtshofes; H. Ch. G. J. van der Mandere, Les Pays-Bas et la Société des Nations; Dr. Fr. Giese, Die Exterritorialität des Biebricher Schlosses; Dr. J. L. Kunz, Sowjet-Russland und das Völkerrecht; Dr. K. Strupp, Völkerrechtliche und politische Bemerkungen zu den Verträgen Sowjet-Russlands mit China vom 31. Mai 1924; Dr. J. L. Kunz, Völkerrechtliche Chronik II. Der Völkerbund, 1 Juli 1923 bis 1 April 1924; S. Münz, Ein Memorandum über die Notwendigkeit der Errichtung eines Erziehungsdepartements beim Völkerbund; L. de Staël-Holstein, La nationalité, son acquisition et sa perte d'après les nouvelles lois scandinaves; Dr. Savas Loissids, Cypren zur „colony" erklärt, erhält eine neue Verfassung.

Rechtsgeleerd Magazijn. — Haarlem, Jaarg. 45, afl. 6.

Mr. A. Hyman, Het stelsel onzer Merkenwet; Mr. R. H. Baron de Vos van Steenwijk, Commissies in de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Table of bank discount rates for various banks including Ned. Bk., Javasche Bank, and others, with columns for bank name, date, and rate.

OPEN MARKT.

Table of open market exchange rates for Amsterdam, London, Berlin, and New York, showing rates for various dates from 1927 to 1924.

1) Call money-koers van 14 Jan. en daaraan voorafgaande weken t/m Vrijdag.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Table of exchange rates in the Netherlands for cities like London, Berlin, Paris, Brussel, and Batavia, with columns for date and rate.

Table of exchange rates for cities like Zwitserland, Weenen, Praag, Boekarest, Milaan, and Madrid, with columns for date and rate.

Table of exchange rates for cities like Stockholm, Kopenhagen, Oslo, Helsingfors, Buenos-Aires, and Montreal, with columns for date and rate.

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam. 1) Particuliere opgave. 2) Wettelijk gestabiliseerd tusschen 7.53 1/2 en 7.21 1/2.

In het eerste nummer van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Table of exchange rates in New York for London, Paris, Berlin, and Amsterdam, with columns for date and rate.

KOERSEN TE LONDEN.

Table of exchange rates in London for various cities like Alexandrië, Athene, Bangkok, and others, with columns for date and rate.

1) Telegrafisch transfert. 2) 90 dg.

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS

Table of silver and gold prices for London and New York, with columns for date and price.

STAND VAN 'S RIJKS KAS.

Table of the state treasury's financial status, showing income and expenses, with columns for date and amount.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

Table of the Netherlands-Indies floating debt, showing income and expenses, with columns for date and amount.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 24 Januari 1927.

Activa.			
Binnenl. Wis- (Hfdbk. f 45.839.843,73 sels, Prom., Bijbnk. " 8.136.874,14 enz. in disc. Ag.sch. " 17.115.426,09	f	71.092.143,96	
Papier o. h. Buitenl. in disconto.....		—	
Idem eigen portef. . f 193.417.017,—			
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel. " —		193.417.017,—	
Beleeningen (Hfdbk. f 46.779.127,03 incl. vrsch. Bijbnk. " 12.059.620,37 in rek.-crt. Ag.sch. " 71.600.944,26 op onderp. f 130.439.691,66			
Op Effecten..... f 128.044.491,66			
Op Goederen en Spec. " 2.395.200,—		130.439.691,66	
Voorschotten a. h. Rijk		—	
Munt en Muntmateriaal			
Munt, Goud f 60.602.865,—			
Muntmat., Goud .. " 354.956.260,84			
f 415.559.125,84			
Munt, Zilver, enz. " 28.718.066,18			
Muntmat., Zilver .. " —			
Effecten		444.277.192,02	
Belegging Res.fonds. f 7.046.981,68			
id. van 1/6 v. h. kapit. " 3.999.941,20		11.046.922,88	
Gebouwen en Meub. der Bank		5.142.000,—	
Diverse rekeningen		43.543.933,19	
f 898.958.900,71			
Passiva.			
Kapitaal	f	20.000.000,—	
Reservefonds	"	7.047.731,06	
Bijzondere reserve	"	8.800.000,—	
Bankbiljetten in omloop.....	"	793.877.035,—	
Bankassigatiën in omloop.....	"	1.253.752,93	
Rek.-Cour. f Het Rijk f 17.432.707,48			
saldo's: { Anderen " 36.445.461,25		53.878.168,73	
Diverse rekeningen	"	14.102.212,99	
f 898.958.900,71			
Beschikbaar metaalsaldo	f	273.920.446,67	
Op de basis van 1/6 metaaldekking.....	"	104.118.655,34	
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waarde de Bank gerechtigd is. " 1.369.602.230,—			
Voornaamste posten in duizenden guldens.			

Data	Goud		Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikb. Metaal-saldo	Dek-kings-perc.
	Munt	Muntmat.				
24 Jan. '27	60.603	354.956	793.877	55.132	273.920	52
17 " '27	60.659	354.957	811.772	42.865	272.585	52
10 " '27	60.737	353.738	831.090	46.291	266.453	50
3 " '27	60.824	352.513	865.706	33.148	260.592	49
27 Dec. '26	60.997	352.513	817.063	30.512	271.369	52
20 " '26	61.116	352.513	814.070	33.441	271.882	52
25 Jan. '26	42.207	395.646	833.108	97.059	276.930	50
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521 ¹⁾	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekeningen ²⁾
24 Jan. 1927	71.092	—	130.440	193.417	43.544
17 " 1927	75.443	—	128.644	195.834	43.976
10 " 1927	81.795	—	131.209	194.945	59.500
3 " 1927	83.189	—	151.805	187.177	67.622
27 Dec. 1926	56.759	—	129.960	187.078	63.917
20 " 1926	57.216	—	129.280	183.807	66.701
25 Jan. 1926	86.300	—	133.354	248.039	38.446
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	20.188	509

¹⁾ Op de basis van 1/6 metaaldekking. ²⁾ Sluitpost activa.

SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Discont.	Div. rekeningen ¹⁾
11 Dec. 1926	1.020	1.502	1.117	925	470
4 Nov. 1926	1.020	1.609	1.161	932	415
27 " 1926	1.021	1.431	1.292	928	463
20 " 1926	1.020	1.448	1.398	926	580
13 " 1926	1.021	1.523	1.199	929	610
12 Dec. 1925	1.011	1.662	733	960	383
5 Juli 1914	645	1.100	560	735	396

¹⁾ Sluitpost der activa.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikb. metaal-saldo
15 Jan. 1927	226.000	—	319.000	69.500	148.300
8 " 1927	227.000	—	321.000	62.000	150.400
1 " 1927	226.750	—	320.000	64.500	149.850
18 Dec. 1926	197.728	153.367	325.568	68.004	147.645
11 " 1926	197.747	28.352	330.436	67.013	147.317
4 " 1926	198.147	28.845	328.772	72.793	147.292
27 Nov. 1926	198.135	28.590	327.479	69.633	147.863
16 Jan. 1926	199.515	38.684	353.419	49.288	158.350
17 Jan. 1925	133.670	51.400	280.922	99.859	109.651
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842 ¹⁾

Data	Dis-conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalb.	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Dek-kings-percentage
15 Jan. 1927	—	139.200	—	***	58
8 " 1927	—	138.720	—	***	59
1 " 1927	—	139.780	—	***	59
18 Dec. 1927	11.684	21.912	89.884	51.141	57
11 " 1926	11.766	21.888	90.512	53.897	57
4 " 1926	12.139	21.905	89.848	57.023	57
27 Nov. 1926	12.146	22.358	95.533	46.570	57
16 Jan. 1926	10.618	22.295	55.382	80.003	59
17 Jan. 1925	30.357	16.803	75.630	83.966	49
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	44

¹⁾ Sluitpost activa. ²⁾ Basis 1/6 metaaldekking.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes		
			Bedrag	Bankbilj.	Gov. Sec.
19 Jan. 1927	151.491	137.101	282.472	56.250	231.629
12 " 1927	151.489	138.084	287.309	56.250	236.726
5 " 1927	151.381	139.803	291.169	56.250	240.879
29 Dec. 1926	151.119	140.785	296.461	56.250	246.248
22 " 1926	151.943	141.285	297.614	56.250	247.377
15 " 1926	152.093	139.889	291.226	56.250	240.615
20 Jan. 1926	143.712	141.061	287.360	56.250	235.895
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dek-kings-perc. ¹⁾
19 Jan. '27	31.883	75.877	12.052	111.749	34.140	27 1/8
12 " '27	34.768	77.056	15.372	111.539	33.155	26 1/8
5 " '27	36.098	103.203	11.527	141.057	31.327	20 1/2
29 Dec. '26	34.168	96.659	11.632	131.343	30.084	21
22 " '26	31.338	76.279	12.135	107.940	30.408	25 1/8
15 " '26	28.878	76.313	11.146	108.098	31.954	26 1/8
20 Jan. '26	45.868	78.366	19.430	109.148	22.401	17 1/8
22 Juli '14	11.005	33.633	13.736	42.185	29.297	52

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in millioenen francs.

Data	Goud	Waarv. in het buitenl.	Zilver	Te goed in het buit.l. ²⁾	Wis-sels	Waarvan op het buitenl.	Beleeningen
20 Jan. '27	5.548	1.864	341	86	3.591	13	2.101
13 " '27	5.549	1.864	341	86	3.581	16	2.136
6 " '27	5.549	1.864	341	84	5.128	16	2.071
30 Dec. '26	5.549	1.864	341	83	4.437	11	2.083
23 " '26	5.549	1.864	341	84	3.642	12	2.155
21 Jan. '26	5.548	1.864	323	74	2.954	15	2.535
23 Juli '14	4.104	—	640	—	1.541	8	769

Data	Buit.gew. voorsch. afd. Staat	Schatkistbil-jetten ¹⁾	Diver-sen ²⁾	Circulatie	Rekg. Courant Particulieren	Staat
20 Jan. '27	33.650	5.593	6.524	52.811	5.849	14
13 " '27	34.550	5.591	6.125	53.515	5.581	28
6 " '27	35.000	5.581	5.931	54.305	5.660	21
30 Dec. '26	36.000	5.576	5.010	52.907	5.894	14
23 " '26	36.450	5.575	4.738	52.234	5.324	47
21 Jan. '26	34.800	5.225	3.707	50.818	3.352	5
23 Juli '14	—	—	—	5.912	943	401

¹⁾ In disc. genomen wegens voorsch. v. d. Staat a. buitenl. regeeringen. ²⁾ Sluitpost activa. ³⁾ Except tegood bij Russische Staatsbank.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 24 Januari 1927.

De houding van de internationale fondsenmarkten is gedurende de achter ons liggende berichtperiode over het algemeen vrij vast gebleven. Ondanks de moeilijkheden van politieke aard, welke in Duitschland overwonnen moeten worden, bleef men ook aan de beurs van Berlijn de toekomst optimistisch beschouwen. In hoofdzaak heeft dit in verband gestaan met de ruime houding van de geldmarkt. Men verwacht nl. een verdere verlaging van de koersen, welke voor „report”-geld worden berekend. In de eerste plaats heeft deze gang van zaken invloed uitgeoefend op de afdeling voor beleggingsfondsen. Doch ook de aandeelenmarkt heeft de uitwerking van de opgewekte stemming ondervonden. Vooral montaan aandeelen en aandeelen in steenkoolondernemingen hebben hierbij op den voorgrond gestaan.

Aan de beurs van Londen heeft de inschrijving op de nieuwe 4 pCt. Consols sterk de aandacht getrokken. De aanvragen, tot een totaal bedrag van 209 miljoen pond sterling, hebben de hoogste verwachtingen overtroffen. Toch is de stemming in de afdeling voor beleggingsfondsen niet zoo opgewekt geworden, als men op grond van het succes voor de nieuwe leening had mogen veronderstellen. De oorzaak moet vermoedelijk worden gezocht in het feit, dat in de berichtperiode de rentevoet van de Bank van Engeland niet, zooals algemeen was verwacht, is verlaagd. Men hoopt thans op een beslissing op aanstaanden Donderdag.

Te Parijs is de markt tamelijk evenwichtig gebleven. Van verschillende zijden wordt aangedrongen op definitieve stabilisatie van het Fransche ruilmiddel, doch de regeering is op de desbetreffende aanvragen nog niet ingegaan. Inmiddels maken nijverheid en handel een niet al te gunstigen tijd door en dit heeft eenigen druk op de beurs uitgeoefend. Aan den anderen kant ziet men met vreugde, dat de belangstelling in het buitenland voor Fransche fondsen zoodanig groeit, dat de inschrijvingen op de leening ten laste van de Stad Parijs zeer vele malen het beschikbare bedrag hebben overtroffen en dat de aangeboden nieuwe tranche van obligaties ten laste der spoorwegen reeds vóór het openstellen van de inschrijvingen kon worden verhoogd.

Te New York is de grootste belangstelling mede op de beleggingsmarkt geconcentreerd gebleven. Ook hier verwacht men binnenkort een verlaging van den rentevoet der Federal Reserve Bank. Aan den anderen kant is de markt voor aandeelen zeer rustig, in afwachting van de richting, welke de handel gedurende het voorjaarsseizoen zal inslaan.

Ten onzent was de fondsenmarkt over het algemeen kalm, met enkele markante uitzonderingen. Hiertoehoeft behoort in de eerste plaats de *beleggingsmarkt*. Nederlandsche beleggingspapieren hebben een rustige periode gekend; daarentegen bestond voor buitenlandsche soorten een zoodanige vraag, dat hier en daar koersverbeteringen van ettelijke procenten plaats hebben gevonden. Bovendien hebben de nieuwe, aan onze beurs geïntroduceerde fondsen, een zeer gunstig onthaal gevonden. Vóór de toewijzingsbiljetten op de inschrijvingen van de leening der Stad Parijs verzonden waren, golden de obligaties ter beurze reeds 100 pCt., of 4½ pCt. boven den koers van uitgifte. Ook de aan onze markt geïntroduceerde obligaties Crédit Communal de Belgique zijn op den dag van de introductie eenige procenten boven den eersten koers verhandeld. 6 pCt. Ned. Werk. Schuld 1922: 106, 106⁵/₁₆, 106¹/₁₆; 4½ pCt. Ned. Werk. Schuld 1917: 99¹⁵/₁₆, 99⁷/₈, 100, 99¹/₄; 4½ pCt. Ned.-Indië 1926: 96¹/₄, 96¹¹/₁₆, 96⁹/₁₆; 5 pCt. Mexico Goud £ 20—100 Afg.: 43¹/₂, 44¹/₄, 45¹/₂; 5 pCt. Brazilië 1913 £ 20—100: 68⁷/₈, 69⁷/₈; 5 pCt. Brazilië 1903 £ 100: 76¹/₂, 78; 8 pCt. Sao Paulo: 105⁷/₈, 105¹/₂, 105¹/₂.

Van de aandeelenafdeelingen hebben *binnenlandsche industriële aandeelen* wel de grootste belangstelling getrokken, althans voor zoover het aandeelen in kunstzijde-ondernemingen betrof. De berichten omtrent de mogelijke vorming van een internationaal prijskartel hebben opnieuw de aandacht op de mogelijkheid van een winstgevend exploitatie gevestigd, zoodat de desbetreffende aandeelen in groote posten uit de markt werden genomen. In de eerste plaats hebben hiervan aandeelen Nederlandsche Kunstzijdefabriek en Maekubee, daarna ook aandeelen Hollandsche Kunstzijde Industrie kunnen profiteren. De markt sloot op het hoogste punt, dat gedurende de berichtswEEK werd behaald. Vervolgens is eenige handel ontstaan in aandeelen Nederlandsche Scheepsbouw Mij., welke na de afschrijving tot 50 pCt. gevraagd waren, om daarna een reactie aan te toonen. Aandeelen Jurgens waren nagenoeg onveranderd. Centrale Suiker Mij.: 130, 132, 131¹/₂; Hollandsche Kunstzijde Industrie: 82¹/₂, 81¹/₄, 85¹/₄, 86¹/₂; Jurgens: 176¹/₂, 174¹/₄, 175,

174¹/₄; Maekubee: 85, 88¹/₂, 92¹/₂, 97; Ned. Kunstzijdefabriek: 195¹/₂, 201¹/₂, 207¹/₂, 213; Ned. Scheepsbouw Mij.: 53¹/₂, 101 (ex amortisatie bew.), 98, 95; Philips Gloeilampenfabrieken: 378, 384¹/₂, 381¹/₄.

De *rubbermarkt* was rustig, met een lichte neiging tot daling. Amsterdam Rubber: 329, 331¹/₂, 325¹/₂, 330¹/₂; Deli Batavia Rubber: 263¹/₂, 266¹/₂, 264, 267; Hessa Rubber: 474¹/₂, 478, 380¹/₂; Indische Rubber Cy.: 377, 368, 375; Java Caoutchouc: 210, 201¹/₂, 206¹/₂; Kali Telepak: 327¹/₂, 334¹/₂, 338; Kendeng Lemboc: 419¹/₂, 426¹/₂, 413, 410 (ex div.); Ned.-Ind. Rubber & Koffie: 336¹/₂, 334¹/₂, 332; Oost-Java Rubber: 347¹/₄, 355, 352; Padang Rubber: 372, 385, 387¹/₄; R'dam Tapanoei: 155¹/₄, 157, 153; Serbadjadi: 334¹/₂, 338, 330, 335¹/₂; Sumatra Caoutchouc: 297¹/₄, 299, 293, 295¹/₄; Sumatra Rubber: 383, 376¹/₂, 380¹/₂; Vereenigde Indische Cultuur Ondernemingen: 195, 196¹/₂, 193¹/₂, 194¹/₂.

Ongeveer hetzelfde verloop heeft de *tabakmarkt* aangehouden, waarbij echter enkele uitzonderingen te registreeren zijn geweest. Met name was dit het geval voor aandeelen in Java-ondernemingen en van deze stonden aandeelen Besoeki Tabak weder op den voorgrond. Laatstgenoemde waren meer in het bijzonder gezocht in verband met gunstige dividendverwachtingen. Arendsburg: 604, 606, 603¹/₂, 604; Besoeki Tabak: 310, 315, 324, 331; Deli Batavia: 457¹/₂, 459¹/₂, 353; Deli Maatschappij: 437¹/₂, 440¹/₄, 435¹/₂; Oostkust: 198¹/₄, 202, 199; Senembah: 423, 430¹/₂, 428.

De *suikermarkt* bleef eenigszins ongevoelig voor de fluctuaties in de noteeringen van Cubasuiker, welke af en toe groote vormen hebben aangenomen. Over het algemeen bleef de stemming opgewekt, waarbij echter de omzetten uitermate gering zijn geweest, zelfs voor aandeelen Handelsvereniging „Amsterdam”. Cultuur Mij. der Vorstenlanden: 183¹/₂, 182¹/₄, 183¹/₄, 182¹/₂; Handelsvereniging Amsterdam: 688, 687¹/₂, 693¹/₂, 691; Java Cultuur Mij.: 380, 378¹/₄, 384, 382; Maron Cultuur Mij.: 270, 269¹/₂, 273, 270¹/₂; Ned.-Ind. Suiker Unie: 265, 264, 263; Poerworedjo: 117¹/₂, 117¹/₄; Sindanglaet: 425, 418, 414; Suiker Cultuur Mij.: 300, 299, 302, 301¹/₄; Tjepper: 710, 715; Tjeweng Lestari: 248, 244¹/₂, 249, 248.

De *petroleumafdeeling* was gedrukt, speciaal voor aandeelen Koninklijke Petroleum Maatschappij. De uitgifte van obligaties ten laste der Bataafsche Petroleum Mij. in New York heeft aan onze beurs geen gunstigen indruk gemaakt. Eenzijdig neemt men wel de mogelijkheid in aanmerking, dat de Koninklijke — doordat de Mij. goedkoop geld verkrijgt — wellicht haar dividend eenigszins zal kunnen verhoogen, anderzijds acht men het een nadeel, dat voorloopig niet op een „claim” gerekend zal kunnen worden. Dordtsche Petr. Ind. Mij.: 362, 367¹/₂, 365, 361¹/₂; Gec. Holl. Petr. Mij.: 202, 200¹/₄, 205; Kon. Ned. Petroleum Mij.: 387¹/₂, 391, 388¹/₂, 384¹/₂; Perlak Petroleum: 70, 69¹/₄, 69; Peudawa: 24¹⁵/₁₆, 23³/₁₆, 22, 21¹/₂.

Scheepvaart-aandeelen waren opgewekt, waartoe de vaste houding van de vrachtenmarkt heeft bijgedragen. Het waren niet alleen de aandeelen in de maatschappijen, welke de z.g. „wilde vaart” uitoefenen, doch ook de rederijen, welke vaste routes beheeren, konden in de betere tendens ten volle deelen. Holland-Amerika Lijn: 64, 63¹/₂, 68¹/₄, 67¹/₂; Java-China-Japan Lijn: 126, 130, 133, 131¹/₂; Kon. Ned. Stoomboot Mij.: 98¹/₂, 100¹/₄, 100¹/₂; Ned. Scheepvaart Unie: 182¹/₂, 182¹/₄; Stoomvaart Mij. „Nederland”: 176¹/₄.

De afdeling voor *bankaandeelen* was rustig. Amsterdamsche Bank: 162, 162¹/₂, 161¹/₄, 162¹/₂; Holl. Bank voor Zuid-Amerika: 73¹/₂, 72¹/₄, 73¹/₂; Incasso Bank: 118¹/₄, 119; Javasche Bank: 360¹/₂, 365; Koloniale Bank: 244¹/₂, 242¹/₂, 246¹/₂; Ned.-Ind. Handelsbank: 172, 173¹/₄, 174¹/₂; Ned. Handel Mij.: 157¹/₄, 157¹/₂, 158¹/₁₆; R'damsche Bankvereniging: 84¹/₂, 84¹/₂; Twentsche Bank: 138, 139.

Mijn-aandeelen hebben evenmin aanleiding tot bijzondere beschouwingen gegeven. De handel in deze rubriek was klein en de koersen zijn bijna niet veranderd. Alg. Exploratie Mij.: 92¹/₂, 93¹/₄, 93; Billiton 1e Rubr.: 768, 769, 760; Müller & Co. Mijnbouw: 58¹/₂, 59¹/₂, 60¹/₂; Redjang Lepong: 223, 220¹/₂, 220; Singkep Tin Mij.: 433, 430, 434, 435.

De *Amerikaansche afdeeling* was stil, met een vasten ondergrond. Anaconda Copper: 98, 98⁷/₁₆, 98¹/₄; Studebaker: 53¹/₂, 55, 54¹/₂; United States Steel Corp.: 156¹/₄, 157, 157¹/₂; Atchison Topeca: 167¹/₂, 167¹/₁₆; Baltimore & Ohio: 112¹/₄, 114¹/₄, 114¹/₂; Erie: 41, 40¹/₂, 42³/₁₆; St. Louis & San Francisco: 107¹/₂, 105¹/₄ (ex div.), 106, 107¹⁵/₁₆; Union Pacific R.w.: 163¹/₂, 162¹/₄, 164¹/₂, 163; Wabash Railway: 46¹/₁₆, 45¹/₄, 46¹/₁₆.

De *geldmarkt* is ruim gebleven; prolongatie bewoog zich tusschen 2¹/₂ pCt. en 2¹/₄ pCt.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN. 25 Januari 1927.

De tarwe-markt verkeert voortdurend in rustige houding. De omzet naar Europeesche invoerlanden was ook deze week weer van bevredigenden omvang, zonder dat echter van levendige stemming gesproken kon worden. Bij voortdurend zijn Australië en Argentinië in ruime mate met tarwe aan de markt, en het is vooral in deze soorten, dat de meeste zaken worden gedaan. De Australische verscheppingen waren deze week groot en ook van Argentinië beginnen de tarweverscheppingen zich flink te ontwikkelen, zoodat deze week reeds veel nieuwe Argentijnsche tarwe ter verschepping gekomen is. Bovendien namen wegens groote aanvoeren in de Argentijnsche havens de voorraden daar toe. Waarschijnlijk zullen de Argentijnsche tarweverscheppingen dus spoedig den vollen omvang hebben bereikt, waarop zij zich wegens den grooten oogst geruimen tijd zullen kunnen handhaven. Een deze week verschenen nieuwe raming van den nieuwen Argentijnschen tarweoogst schat de opbrengst op 28 millioen quarters, hetgeen 1 millioen meer is dan de vorige raming, en 4 millioen meer dan de opbrengst van het vorige jaar. Het Argentijnsche uitvoeroverschot uit dezen grooten oogst wordt op 19 tot 20½ millioen quarters geschat. De verhoogde opbrengst-raming heeft nauwelijks eenigen druk op de markt geoeft, omdat in Europa steeds goede vraag voor de nieuwe Platatarwe bestaat. Nog steeds echter is dat in Engeland minder het geval dan op het vasteland. Aan de Engelsche markt daarentegen wordt meer dan in de invoerlanden van het vasteland Australische tarwe gekocht, en ook bestaat daar meer vraag voor verschillende tarwesorten in spoedige posities. In Duitschland en ook in Nederland wordt spoedige tarwe met het oog op de daarvoor geldende hoogere prijzen zoo weinig mogelijk gekocht, doch aanvulling der voorraden is toch geregeld noodig. Nederland kocht deze week dan ook herhaaldelijk Russische tarwe uit aangekomen en stoomende partijen, benevens beperkte hoeveelheden Manitobas, terwijl verder dagelijks zaken in Plata-tarwe tot stand kwamen. Hetzelfde geldt voor Duitschland en België, doch in laatstgenoemd land was bovendien de vraag voor spoedige tarwe, waarbij Russische, Donau en Noord-Amerikaansche, beter dan in naburige landen. Een enkelen keer werd stoomende tarwe verkocht naar Portugal, terwijl Italië daarvoor vrij geregeld als koper optrad. Vermelding verdienen flinke zaken in Durums uit de Vereenigde Staten naar Italië, van welke soort de voorraden aan de Amerikaansche kust nu sterk geslonken zijn. Australische tarwe wordt in den laatsten tijd vrij geregeld naar Britsch-Indië verhandeld. Men behoeft daaraan echter niet de conclusie te verbinden, dat het er daar met den nieuwen tarwe-oogst slecht voorstaat, want Britsch-Indië koopt in dezen tijd van het jaar dikwijls tarwe uit Australië vóór de nieuwe eigen tarwe beschikbaar komt. Uit Rusland is deze week weinig tarwe afgeladen en van den Donau werden in

het geheel geen verscheppingen gemeld. Waarschijnlijk zullen de Russische verscheppingen wel weer toenemen, want nog steeds worden flinke inzamelingen gemeld. De oogstberichten omtrent de nieuwe wintertarwe van het Noordelijk halfrond zijn over het algemeen gunstig. Bij het ruime aanbod van tarwe van het Zuidelijk halfrond, vertoonden de markten in Amerika weinig fluctuaties, doch te Buenos Aires en Rosario heeft eenige prijsverhooging plaats gevonden. Aanvankelijk hebben geruchten omtrent verwachte maatregelen der Argentijnsche regeering, die prijsverhooging ten doel zouden hebben, daartoe meegewerkt. Toen deze geruchten later werden tegengesproken, heeft echter de Argentijnsche markt zich wegens de goede Europeesche vraag toch op het verhoogde niveau kunnen handhaven en op 24 Januari trad zelfs nog eene verdere stijging in, waardoor Buenos Aires en Rosario 15 à 30 centavos per 100 KG. hooger sloten dan een week tevoren.

Rogge is vast, omdat wegens geringe voorraden in Duitschland, welke veroorzaken, dat het aanbod van inlandsche rogge er zeer klein is, geregeld goede Deutsche vraag naar buitenlandsche rogge bestaat. Uit Rusland waren de verscheppingen deze week weer klein, en ook uit andere uitvoerlanden wordt weinig rogge aangeboden. Geregeld werden naar Duitschland zaken gedaan uit Noord-Amerika, waarbij afladingen April en Mei veel belangstelling wekten, zoodat daarin tot eenigszins stijgenden prijs geregeld zaken werden gedaan. In Amerika had dat verdere stijging van den roggeprijs ten gevolge, welke in den loop der week ongeveer 4 dollarcent per 56 lbs. heeft bedragen.

Verder is het vooral Plata-rogge, welke in Europa verhandeld wordt, en ook daarvoor zijn de prijzen langzamerhand verder gestegen. Eenige belemmering ondervinden echter de laatste dagen de zaken in rogge, omdat de roggeprijs zoo sterk genaderd is tot dien van Platatarwe, dat reeds gerekend wordt met een afname van het roggeverbruik. Uit Duitschland wordt zelfs bericht, dat goedkoop kwaliteiten tarwemeel reeds lager te koop zijn dan rogge-meel.

Van maïs is in de meeste Europeesche landen de vraag niet levendig, doch speciaal Duitschland maakt daarop een uitzondering. De hooge gerstprijzen hebben daar een toename van het maïsverbruik ten gevolge, en zoowel voor Plata- als voor Donau-maïs worden naar de Noordduitsche havens hoogere prijzen betaald dan naar de overige markten van West-Europa. In Nederland is, weliswaar, het verbruik van maïs zeer groot, doch de zeer groote aanvoeren van den laatsten tijd beperken de vraag. In het begin der week was de markt in Nederland zelfs zeer gedrukt. De Deutsche kooplust bracht echter een vrij sterke verbetering teweeg, terwijl ook naar Scandinavië maïs werd verkocht, die te Rotterdam was aangekomen. Ten slotte bleef echter de prijs voor Platamaïs in Nederland nog eenigszins beneden de door Argentijnsche verschepers gevraagde prijzen, welke echter te Hamburg en Bremen wel worden betaald. In Engeland hebben de nog steeds omvangrijke Argentijn-

Noteeringen.

Data	Chicago			Buenos Aires		
	Tarwe Mei.	Maïs Mei.	Haver Mei.	Tarwe Febr.	Maïs Febr.	Lijnzaad Febr.
22 Jan. '27	140	81¼	49	11,20	5,90	14,60
15 „ '27	139¾	81¼	48¾	11,—	5,65	14,50
22 Jan. '26	171¾	84	44¾	13,60	7,30	15,55
22 Jan. '25	193¼	135¾	62¾	17,20	11,10	24,20
22 Jan. '24	108¾	79¾	47 ½	11,80	9,60	19,30
20 Juli '14	82	56¾	36¾	9,40	5,38	13,70

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten	24 Jan. 1927	17 Jan. 1927	25 Jan. 1926
Tarwe (Hardwinter II) ... ¹	15,20	15,10	16,50
Rogge (No. 2 Western) ... ¹	12,80	12,35	11,60
Maïs (La Plata) ²	167,—	162,—	178,—
Gerst (48 lbs. malting) ... ²	232,—	220,—	180,—
Haver (Canada 3) ¹	11,45	11,40	10,90
Lijnkoecken (Noord-Amerika van La Plata-zaad) ... ¹	12,25	11,60	14,—
Lijnzaad (La Plata) ²	366,—	358,—	360,—

¹) per 100 KG. ²) per 2000 KG. ³) per 1960 KG.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	16/22 Januari 1927	Sedert 1 Jan. 1927	Overeenk. tijdvak 1926	16/22 Januari 1927	Sedert 1 Jan. 1927	Overeenk. tijdvak 1926	1927	1926
Tarwe.....	16.608	105.701	58.301	994	5.994	701	111.695	59.002
Rogge.....	3.285	18.555	12.986	—	—	—	18.555	12.986
Boekweit.....	387	608	2.441	67	67	90	675	2.531
Maïs.....	20.509	99.522	76.099	5.908	15.408	10.047	114.930	86.146
Gerst.....	6.687	22.328	20.006	—	602	75	22.930	20.081
Haver.....	929	4.741	5.193	—	—	200	4.741	5.393
Lijnzaad.....	2.507	9.365	10.603	5.528	9.828	6.568	19.193	17.171
Lijnkoeck.....	1.674	5.851	17.663	—	—	—	5.851	17.663
Tarwemeel.....	2.019	6.227	5.238	—	2.126	993	8.353	6.231
Andere meelsoorten.....	613	993	927	—	—	—	993	927

sche maïsverscheppingen de markt wat gedrukt, doch ten slotte is de vraag er verbeterd, zoodat in deze week in Engeland verschillende dagen voorkwamen met een uitbreiding van den omzet. Men klaagt er echter nog steeds over de weinig levendige zaken in maïs. De maïs-voorraden in de Argentijnsche havens ondergingen eenige vermindering, hetgeen echter al evenmin als de groote Duitsche kooplust heeft kunnen leiden tot handhaven der prijsverhooging, die in de eerste helft der week in Argentinië tot stand was gekomen. Deze ging vrijwel geheel weder verloren, doch op 24 Januari herstelden de markten zich geheel en zij sloten voor Februari 35, voor Mei (nieuwe oogst) 15 à 20 centavos per 100 KG. hooger dan op den 17den. De laatste verhoging is vooral ook het gevolg van de verbetering in de Engelsche vraag.

Uit Rusland is deze week vrij wat maïs verscheept, doch de hoeveelheid van den Donau is den laatsten tijd klein, omdat de weersomstandigheden in Roemenië de aanvoeren bemoeilijken en bovendien de prijzen er te hoog zijn voor zaken naar de meeste Europeesche landen, behalve Duitschland, dat ook voor Donau-maïs flinke prijzen betaalt. Indien gerst zoo duur blijft als nu het geval is, zal de Duitsche vraag zich waarschijnlijk handhaven en verder uitbreiden, hetgeen prijsverbetering voor maïs, vóór de nieuwe Plata-maïs geogost wordt, weer tot de mogelijkheden doet behooren. In Noord-Amerika is maïs deze week niet dunder geworden, doch van uitvoer is geen sprake, waarbij nog komt, dat onlangs Noord-Amerikaansche maïs, die geruimen tijd geleden naar Nederland was verkocht, daar in ongezonden toestand is aangekomen.

Gerst blijft buitengewoon vast, en de prijzen daarvoor stijgen voortdurend. Vooral Duitschland blijft echter tot de stijgende prijzen voortdurend gerst koopen en sinds eenigen tijd doet Nederland daar ook in meerdere mate aan mee. De statistische positie van dit artikel is dan ook zeer vast. Van den Donau wordt nauwelijks nog gerst aangeboden, en de verscheppingen zijn zeer klein. Rusland heeft zelfs de laatste dagen vroeger afgesloten contracten teruggekocht, en daardoor tot de prijsstijging bijgedragen. Uit Argentinië is reeds van de circa 400.000 ton, die er voor uitvoer beschikbaar zijn, een zeer groot gedeelte verkocht, en men beweert zelfs, dat de helft daarvan zich reeds in Duitsche handen bevindt. Daarbij is in den loop der week in Noord-Amerika een verdere sterke prijsstijging voor gerst ingetreden, zoodat ondanks de gestegen prijzen voor Plata-gerst deze soort nu toch nog de goedkoopste is, die aangeboden wordt. Vermindering van de vraag naar gerst wegens deze hooge prijzen en gedeeltelijke overgang van het gerst-gebruik naar maïs wordt nu wel waarschijnlijker, doch ook dan nog lijken de beschikbare hoeveelheden gerst zeer beperkt.

Voor haver zijn in Noord-Amerika de prijzen nog steeds te hoog voor uitvoer naar Europa, doch de stemming aan de havermarkt in Canada en in de Vereenigde Staten blijft vast in verband met den geringen omvang der voorraden. In Argentinië is een nieuwe raming van den haverogst gepubliceerd, die in tegenstelling met tarwe vrij wat kleiner is dan de vorige. De oogst wordt geschat op 7,3 miljoen quarters, terwijl de vorige schatting bijna 8 miljoen bedroeg. In het vorige jaar bedroeg de oogst 8,17 miljoen quarters. Haver is dan ook deze week in Argentinië in prijs gestegen. Intusschen is de vraag naar buitenlandse haver in Europa nog niet groot, doch zij is den laatsten tijd wat toegenomen, en niet slechts naar Engeland, doch nu ook naar het vasteland worden geregeld zaken in Platahaver gedaan.

SUIKER.

De flauwe stemming op de verschillende suikermarkten duurde voort tot ongeveer het midden van de verslagweek, waarna plotseling de interesse voor het artikel alom sterk verlevendigde.

In Amerika trokken prijzen voor Spot Centrifugals, als ook op de termijnmarkt, in de tweede helft der week dan ook flink aan, hetgeen uit onder volgende cijfers blijkt:

	Sp. C.	Jan.	Mrt.	Mei	Juli	Sept.	Dec.
Slot voorafgaande week...	5.02	3.13	3.20	3.31	3.41	3.47	3.31
Opening verslagweek...	4.93	3.12	3.13	3.30	3.39	3.46	3.30
Laagste punt	4.90	3.07	3.15	3.27	3.37	3.43	3.26
Slot verslagweek.....	5.02	3.16	3.21	3.31	3.42	3.49	3.29

De ontvangsten in de Atl. havens der V. S. bedroegen deze week 17.000 tons, de versmeltingen 34.000 tons tegen 59.000 tons in 1926 en de voorraden 144.000 tons tegen 66.814 tons.

In Cubasuiker ging niet veel om, houders hiervan toonden zich terughoudend en wilden op de lage prijzen niet

afgeven. Eerst tot 3¼ d.c. c. & fr. New York kwamen weer zaken tot stand.

De Cuba-statistiek is als volgt:

	1927	1926	1925
	Tons	Tons	Tons
Weekontvangsten tot 15/1 ..	78.272	134.449	151.763
Oude oogst	8.612	—	—
Totale ontvangst sedert 1/1 ..	78.272	400.303	386.144
Werkende fabrieken	161	159	161
Weekexport 15/1	7.145	82.077	86.422
Oude oogst	22.727	933	—
Totale export sedert 1/1	7.145	205.056	234.998
Totale voorraad 15/1	103.263	222.499	151.146

In Engeland trokken prijzen eveneens in de tweede weekhelft aan en de termijnmarkt sloot op de volgende noteringen:

Januari 1927 ..	Sh. 18/—	Aug. 1927 ..	Sh. 19/0½
Maart	18/7½	Dec.	17/0½
Mei	18/10½		

De zichtbare voorraden zijn volgens Czarnikow:

	1926/27	1925/26	1924/25
	Tons	Tons	Tons
Duitschland 1 December ..	985.000	1.049.000	881.000
Tsjechoslowakije 1 Januari	611.000	934.000	769.000
Frankrijk 1 December	398.000	378.000	305.000
Nederland 1 December	212.000	173.000	176.000
België 1 December	129.000	169.000	148.000
Polen 1 December	220.000	212.000	181.000
Engeland 1 Januari	351.000	432.000	162.000
Europa ..	2.906.000	3.347.000	2.622.000
V.S. Atlant. havens 19 Jan. ...	144.000	67.000	50.000
Cuba 15 Jan.	103.000	222.000	152.000
Totaal ..	3.153.000	3.636.000	2.824.000

Uit Java werden geen nieuwe afdoeningen door de V.I.S.P. gemeld. In de tweede hand bleven prijzen ongeveer op hetzelfde nominale niveau.

Hier te lande volgde de markt geheel die van New York en Londen. Prijzen brokkelden aanvankelijk nogal flink af wegens realisatie-aanbod. Op het lage prijsniveau echter openbaarde zich weer kooplust en de markt sloot in vaste stemming op:

f 22.¼	voor Maart	} vergeefs geboden.
" 22.¾	Mei en Aug.	
" 20.¼	December	

De omzet bedroeg deze week ongeveer 7800 tons.

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per Maart	Londen			New York 96° Centrifugals
		Tates Cubes No.1	White Java's f.o.b. per Mei/Juni	Cuba's 96° c.i.f. Febr./Mrt.	
	kristalsuiker basis 99°	Sh.	Sh.	Sh.	\$ cts.
24 Jan. '27	f 21 15/16	38/3	16,9	15/8½	5,02
17 Jan. '27	" 21 13/16	38/3	16,3	15/7½	5,02
24 Jan. '26	" 17 5/16	31/9	14/7½	11/3	4,21
24 Jan. '25	" 19 15/16	36/6	18/—	13/7½	4,52
	ruwsuiker basis 88°				
4 Juli '14	f 11 13/32	18/—	—	—	3,26
	basis 99°				
	f 14 13/32				

1) Het verschil tusschen ruwsuiker 88° en krist.suik. 99° is aan te nemen op 3 p. 100 KG.

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons, Manchester, d.d. 19 Januari 1927.

De Amerikaanse katoenmarkt blijft vast met neiging tot stijging. Aanvoeren in de havenplaatsen gaan geregeld door en bedragen tot nog toe 9¼ miljoen balen, of bijna 2½ miljoen balen meer dan verleden jaar, terwijl de export totaal bijna 2 miljoen balen meer bedraagt. Het voornaamste feit van deze week is de groote verkoop in Liverpool geweest, welke na het slot van jl. Vrijdag, 59.000 balen bedroeg. Er is meer katoen naar de fabrieken gezonden, doch het grootste gedeelte van den verkoop wordt aan „professional dealings” toegeschreven. Egyptian Sakel blijft vast, doch gedurende de laatste weken zijn Uppers aanmerkelijk in prijs gestegen. De ontvangsten in Alexandrië bedragen 5 miljoen cantars en naderen nu de cijfers van het vorig seizoen om dezen tijd.

Gedurende het laatste gedeelte der vorige week was er meer vraag naar Amerikaansche garens en er schijnen zeer goede zaken te zijn gedaan. De prijsstijging van het

ruwe materiaal heeft misschien eenigen invloed op het koopen gehad, doch er bestond eveneens een geregelden handel in stukgoederen. Hoewel prijzen over het algemeen aan den lagen kant waren, hebben vele verkoopers ervan geprofiteerd hunne voorraden te ruimen. Bij het begin van de nieuwe week is de vraag niet verminderd, doch waar de meeste spinners thans voorloopig voor eenigen tijd gedekt zijn, is de drang tot verkoopen niet zoo groot meer, terwijl bovendien katoenprijzen stijgen, zoodat er gisteren minder geboekt is, ook al doordat koopers niet geneigd zijn meer te betalen. Van Duitschland bestaat een goede vraag naar 40/2, doch ten gevolge der lage biedingen zijn er nog niet veel zaken tot stand gekomen. Hoewel naar Egyptische garens een goede vraag bestaat, is het moeilijk deze tot loonende prijzen te verkoopen, hetzij voor de weverijen dan wel voor doubling doeleinden. De resultaten van de kolenstaking blijken wel uit de cijfers van den Board of Trade, betreffende den export van katoenen garens over 1926, welke de vorige week gepubliceerd zijn en de daling bedroeg 21 miljoen pond vergeleken bij verleden jaar. De uitvoer naar Duitschland en Nederland, welke meer dan 42 pCt. van onzen export bedraagt, was ruim 35 miljoen pond lager. Indië nam bijna 5 miljoen pond meer af, terwijl ook Roemenië, Frankrijk en Australië meer afnamen dan het vorig jaar.

De vraag in de doekmarkt blijft toenemen, doch het percentage geboekte orders is nog gering en onvoldoende. Prijzen blijven vast met neiging om te stijgen, speciaal in die soorten, waarin fabrikanten reeds orders hebben afgesloten. Hoewel er dan eens hier en dan weer daar in verschillende styles wat geboekt wordt, is het een feit, dat de positie van Lancashire geleidelijk beter wordt. Ofschoon sedert de jaarswisseling groote orders slechts door enkelen geboekt zijn en biedingen over het algemeen laag en niet-winstgevend zijn, wordt het gemiddelde der totaal afgesloten orders elke week beter, zoodat het wel schijnt, alsof wij in de goede richting gaan. Koopers blijven nog uiterst voorzichtig, doch, zooals wij reeds schreven, zijn er tekenen, die er op wijzen, dat het vertrouwen langzamerhand terugkeert, zoodat dan ook de toon der markt gezond genoemd kan worden.

12 Jan. 19 Jan. Oost. koersen. 11 Jan. 18 Jan.

Liverpoolnoteeringen. T.T. op Br.-Indië 1/6 1/6 1/7
 F.G.F. Sakellaris 13,55 13,95 T.T. op Hongkong 1/11 1/11 1/12
 G.F. No. 1 Oomra.. 5,30 5,55 T.T. op Shanghai 2/5 2/6

Noteering voor Loco-Katoen.

(Middling Uplands.)

	21 Jan. 1927	14 Jan. 1927	7 Jan. 1927	21 Jan. 1926	21 Jan. 1925
New York voor Middling ...	13,60 c	13,50 c	13,10 c	20,90 c	24,— c
New Orleans voor Middling	13,40 c	13,25 c	12,86 c	20,50 c	23,70 c
Liverpool voor Middling ...	7,30 d	7,16 d	6,98 d	10,83 d	13,03 d

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens. (In duizendtallen balen).

	1 Aug. '26 tot 14 Jan. '27	Overeenkomstige periode	
		1925/26	1924/25
Ontvangsten Gulf-Havens. } 9235	7077	6866	
" Atlant.Havens } 1534	1460	1672	
Uitvoer naar Gr. Brittannië	3657	2845	2643
" " 't Vasteland etc.	856	656	538
" " Japan			

Voorraden.

(In duizendtallen balen).

	14 Jan. '27	Overeenkomstig tijdstip	
		1926	1925
Amerik. havens	2949	1640	1654
Binnenland	1508	1995	1438
New York	142	87	205
New Orleans	675	494	442
Liverpool	894	568	567.

KOFFIE.

Ook ditmaal kan niet anders worden bericht dan dat de stemming aan de markt geheel onveranderd bleef. De prijzen, zoowel aan de termijnmarkt als aan de loco-markt, liepen echter nog iets achteruit, hoofdzakelijk in navolging van Brazilië, dat zijne kost- en vracht-aanbiedingen van Rio en van Santos dooreen ongeveer 1/- verlaagde.

Hoewel er nog niets definitiefs bekend geworden is betreffende de plannen van de Braziliaansche Regeering voor de stabilisatie van de Milreis, duiken er in Amerika en in Europa telkens berichten op, dat er onderhandelingen gaande zouden zijn voor het sluiten van eene Federale leening, welke dan de basis zou zijn, waarop de stabilisatie moet worden opgebouwd. Hoewel deze berichten hier niet voldoende te controleeren zijn, schijnt het feit, dat de Braziliaansche wisselkoers sedert het begin van dit jaar zich met zeer kleine schommelingen blijft handhaven op eene fractie onder 6 d., er op te wijzen, dat er in elk geval wel iets van dien aard gaande is. Ook van den kant der Braziliaansche Regeering is trouwens in den loop dezer maand bekend gemaakt, dat de stabilisatie-plannen nu in bijzonderheden zijn uitgewerkt. Mocht het werkelijk aan Brazilië gelukken om de Milreis te stabiliseeren, dan zou daarmede althans één factor van onzekerheid, die vooral in het afgelopen jaar den koffiehandel zeer bemoeilijkt heeft, zijn uitgeschakeld, al blijft dan ook bij het vooruitzicht op een zeer grooten Rio- en Santos-oogst voor 1927/28 de toekomst van het artikel voorloopig nog geheel in duister gehuld.

Volgens heden ontvangen telegram uit Brazilië bedroeg de voorraad, in de pakhuizen en de spoorwegstations in het binnenland van Sao Paulo en Minas Geraes teruggehouden op 16 dezer 5.540.000 balen, hetgeen tegen 1 dezer eene afname aanwijst van 450.000 balen. Aangezien de aanvoeren uit het binnenland in de haven van Santos gedurende de eerste helft dezer maand ook ca. 450.000 balen hebben bedragen, moet worden aangenomen, dat in dit tijdvak geen koffie uit de plantages in de binnenlandsche pakhuizen of in de stations is aangekomen. Of hieruit nu ook moet worden afgeleid, dat de geheele oogst 1926/27 op de plantages is verwerkt en afgezonden, valt op het oogenblik hier niet te beoordeelen.

De prijzen van gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verscheping zijn thans ongeveer 83/- à 84/6 per cwt. en van dito Prime ongeveer 85/- à 86/6, terwijl zij van Rio type New-York 7 met beschrijving, prompte verscheping, bedragen 70/- à 70/3.

Van Robusta op aflading van Nederlandsch-Indië zijn de prijzen in de eerste hand op het oogenblik:

Palembang Robusta, Januari/Februari verscheping, 39 ct.; Mandheling Robusta, Februari/Maart verscheping, 40 ct., alles per 1/2 KG., cif., uitgeleverd gewicht, netto contant.

De officieele loco-noteeringen bleven onveranderd 57 ct. per 1/2 KG. voor Superior Santos en 50 ct. voor Robusta.

De noteeringen aan de Rotterdamsche termijnmarkt waren aan de ochtend-call als volgt:

	Santos-contract basis Good				Gemengd Contract basis Santos Good			
	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.
25 Jan.	45 1/8	44	42 1/2	40 5/8	43 3/8	41 1/8	38 1/2	36 1/2
18 "	46 7/8	44 3/4	42 5/8	40 7/8	44 1/2	42 5/8	39 5/8	37 1/2
11 "	47 3/4	45 3/4	43 7/8	42	44 3/4	43 1/8	40 5/8	38 3/8
4 "	47 3/4	45 3/4	43 7/8	42	44 3/4	43 5/8	41 1/4	39 3/4

De slot-noteeringen te New-York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Maart	Mei	Sept.	Dec.
24 Jan.	\$ 14,35	\$ 13,75	\$ 12,45	\$ 12,01
17 "	" 14,60	" 14,—	" 12,84	" 12,50
10 "	" 14,96	" 13,37	" 13,23	" 12,85
3 "	" 14,99	" 14,43	" 13,35	" 13,05

Rotterdam, 25 Januari 1927.

ORIGINAL **DEN HAAG**
 HEERENGRACHT 50
TELEFOON 13300 **ODNER**
REKENMACHINES

(Mededeeling van de Vereeniging voor den Goederenhandel, te Rotterdam.)

Noteeringen en voorraden in Brazilië.

Data	te Rio		te Santos		Wisselkoers te Rio op Londen
	Voorraad (In Balen)	Prijs No. 7 ¹⁾	Voorraad (In Balen)	Prijs No. 4 ¹⁾	
24 Jan. 1927	293.000	25.675	1.036.000	27.500	515/16
17 „ 1927	267.000	26.150	925.000	27.600	557/64
10 „ 1927	278.000	26.225	949.000	28.200	567/64
25 Jan. 1926	330.000	26.550	1.287.000	28.000	733/64

Ontvangsten uit het binnenland van Brazilië in Balen.

Data	te Rio		te Santos	
	Afgelopen week	Sedert 1 Juli	Afgelopen week	Sedert 1 Juli
22 Jan. 1927 --	58.000	2.503.000	214.000	5.301.000
23 Jan. 1926 --	68.000	2.966.000	184.000	5.291.000

¹⁾ In Reis.

Statistiek der firma G. Duuring & Zoon.

Zichtbare voorraad op 31 December in duizenden balen.

	1926	1925	1924	1923	1922 ¹⁾
Voorraad in Europa...	1.498	1.636	1.594	1.429	2.254
Stoomend (Brazilië ..)	459	466	438	723	564
n. Europa (Oost-Indië..)	67	61	66	76	21
	2.024	2.163	2.098	2.228	2.839
Voorraad Ver. Staten	977	888	629	712	967
Stoomend naar Ver. Staten					
Brazilië ..	640	596	417	637	418
	3.641	3.647	3.144	3.577	4.224
Voorraad in Rio	322	263	379	318	1.463
„ „ Santos ..	925	1.225	1.831	531	2.271
„ „ Bahia ..	23	29	30	41	22

Totaal	*4.911	*5.164	*5.384	4.467	7.980
Op 1 December	*4.779	*5.128	*5.631	4.872	8.257
Op 1 Juli	*4.571	*5.085	*5.071	5.340	8.639

* Niet inbegrepen de binnenl. voorraden in Sao Paulo..	1 Juli 1924	4.592.000 balen
	1 Juli 1925	1.786.000 „
	1 Dec. 1925	4.122.000 „
	31 Dec. 1925	4.383.000 „
	1 Juli 1926	2.833.000 „
	1 Dec. 1926	6.397.000 „
	15 Dec. 1926	6.209.000 „

THEE.

Er schijnt in de afgelopen week een verandering te zijn gekomen in de stemming van de Londensche theemarkt. Koopers aageerden met meer vertrouwen en de prijzen — vooral van de ordinaire soorten — trokken gemiddeld ¼ d. per lb. aan. De afleveringen voor binnenlandsch verbruik blijven goed, waartegenover nog steeds weinig vraag bestaat voor export.

Hier in Amsterdam kwamen nog enkele partijen, opgehouden in vorige veiling, tot afdoening tot volle prijzen dier veiling of iets daarboven.

Amsterdam, 24 Januari.

COPRA.

De markt voor Copra was aanvankelijk zeer vast gestemd, werd plotseling zeer flauw door sterk aanbod van handelaars, doch herstelde zich onmiddellijk toen dit aanbod was opgenomen.

De noteeringen zijn:

Nederl.-Indische fms. stoomend	f 32 ½
„ „ „ Jan./Febr. afl.	„ 32 ½
„ „ „ Febr./Mrt. „	„ 32 ½

zijnde ca. f ½ boven het laagste punt.

RUBBER.

De afgelopen week verkeerde de rubbermarkt in een vrij lustelooze stemming. De prijzen ondergingen weinig verandering, aangezien koopers zoowel als verkoopers gereserveerd waren.

De slotnoteeringen luiden als volgt:

Ia Sheets:		einde voorafgaande week:
Januari	1.11 1.11
Jan./Maart	1.11½ 1.12
April/Juni	1.12½ 1.15

25 Januari 1927.

VRACHTENMARKT.

Van de Noord-Amerikaansche graanvrachtenmarkt was deze week slechts geringe vraag tegen lagere vrachten, doch tegen het einde van de week was de stemming beter. Van de Northern Range naar Antwerpen of Rotterdam werd 18 cts. betaald voor 100 lbs.; en naar Bordeaux/Duinkerken Range 19 cts. Er was veel vraag voor gerst naar Bremen, van de Northern Range werd tot 21 cts. per 100 lbs. betaald voor deze soort lading voor een prompte boot en 19½ cts. met 14. Februari cancelling. Northern Range/Portugal werd gedaan tegen 5/9 per qtr. voor een prompte boot, en naar de Middellandsché Zee werd 20 tot 21 cts. betaald. Van West St. John is zeer weinig lading voorhanden geweest.

De West-Indische suikermarkt toonde deze week wat meer activiteit, er zijn 7 booten bevracht van Cuba naar U.K./Continent per Februari. De volgende vrachten werden betaald: 23/6 voor een 3000-tonner, 22/6 voor een 5/6000 tonner, 22/- voor een 6500 tonner en 21/9 voor een 8400 tonner. Een handige boot is gedaan voor Zwavel van de Golf naar Durban tegen \$ 6 f.o.b. en getrimd per Februari.

De North-Pacific markt is voor het grootste gedeelte van de week stil geweest, maar tegen het einde werd ze vaster. Per Februari werd gedaan 36/3 van Vancouver naar U.K./Continent, met optie Puget of Portland tegen 37/6, terwijl voor deze positie van San Francisco een lading gerst werd bevracht naar U.K./Continent tegen 39/-.

De markt van de La Plata rivier was deze week uitgesproken slapper en uitgezonderd Januari-verschepping zijn de vrachten gedaald met 2/- en soms 3/-. Voor Januari-verschepping werd 35/- naar U.K. en 34/- naar Continent betaald, terwijl een-groote boot 32/6 heeft geaccepteerd naar het Continent met 27 Januari cancelling. Voor eerste helft Februari werd 27/- gedaan en voor Maart 26/-, terwijl Mei/Juni voor 25/- is gedaan.

De vraag op de Chili salpeter vrachtenmarkt is belangrijk verbeterd. De markt is momenteel zeer levendig, er werd tot 37/6 betaald voor lijnruimte per Februari naar Antwerpen/Hamburg Range. De grootste vraag naar wilde booten kwam van de zijde der Continentale bevrachters en een Spaansche boot van 8800 tons werd voor 20 Februari/20 Maart afgesloten, uit te gaan in ballast van deze zijde tegen 30/- naar Bordeaux/Hamburg Range, optie Middellandsche Zee (niet ten Oosten van West-Italië), tegen 32/6 of Alexandrië tegen 35/-.

De Oostelijke afdelingen blijven nog steeds kalm, de vrachten zijn nagenoeg onveranderd. Van Wladiwostok/Dalny zijn de vrachten iets hooger ten gevolge van de meerdere vraag. Van Australië naar de Middellandsche Zee/U.K./Continent werd deze week bevracht tegen 46/3 tot 47/- voor Februari verschepping, al naar gelang van de grootte van de boot.

Van Burmah is slechts één boot afgesloten en wel een 8000-tonner tegen 32/6 naar Antwerpen/Hamburg Range, met 28 Februari cancelling. Van Madras naar de Middellandsche Zee/Continent werd 37/6 gedaan voor een gedeeltelijke lading pitten voor Februari verschepping.

Van de Middellandsche Zee werden veel booten bevracht en er is veel vraag. Evenwel drukken de groote booten de markt, daar deze lagere vrachten willen accepteren. Er werd tamelijk veel gedaan in fosphaat: Bona/Cork 9/6, Sfax/Neufahrwasser 11/-, Sfax/Pernis en Zwijndrecht 8/9 en Sfax/Bordeaux 7/6. De markt van Alexandrië is kalm.

Van Engeland werden de volgende kolenladingen bevracht: van Wales naar Rouen 4/-, naar Lissabon 9/9, Gibraltar 8/3, Barcelona 13/6, Marseille 11/-, Genua 10/-, Venetië 12/6, Constantinopel 12/-, Port-Said 10/9 en Buenos Aires 13/6. Van de Oostkust werden de volgende ladingen gedaan: naar Aarhus 6/1½ d., Hamburg 4/6, Rotterdam 5/-, Antwerpen 3/6, Bordeaux 6/-, West-Italië 9/9 en Alexandrië 11/-.

RIJNVAART.

Week van 17 t/m. 22 Januari 1927.

De algemeene toestand bleef ongewijzigd.

De aanvoeren van zeezijde waren matig. Scheepsruimte was meer dan voldoende beschikbaar, waartegenover de vraag matig was.

Ertsvrachten bedroegen gemiddeld 40 cts. per last met ¼ en 50 cts. per last met ½ lostijd.

Sleeploon varieerde tusssen 35 cts. en 50 cts. tarief. De waterstand bleef gunstig.

In de Ruhrhavens bleef de toestand eveneens ongewijzigd. Er was weinig vraag naar Rijnruimte, daarentegen werd kanaalruimte tamelijk gezocht.